

MIȘCAREA NAȚIONALĂ A ROMÂNILOR DIN TRANSILVANIA ÎNTRE 1849-1919. DOCUMENTE.

(8 august 1849 — 31 decembrie 1851)

Coordonator: **SIMION RETEGAN**
Cuvânt înainte: **CAMIL MUREȘANU**
Autori: **SIMION RETEGAN**
DUMITRU SUCIU
GEORGE CIPAIANU

CENTRUL DE STUDII TRANSILVANE
FUNDAȚIA CULTURALĂ ROMÂNĂ

1996

Universitatea "Lucian Blaga" din SIBIU
BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ
Nr. Inv. 289 548 20 25

REZUMATELE DOCUMENTELOR

1. *Viena, 8 august 1849.* August Treboniu Laurian către Timotei Cipariu; activitatea delegației naționale românești de la Viena; se cere lui Cipariu fie să se alăture delegației de la Viena fie să activeze la Sibiu în interesul cauzei naționale.

2. *Bistrița, 11 august 1849.* Guvernatorul Transilvaniei proclamă dezarmarea generală a țării.

3. *Bistrița, 13 august 1849.* Ludovic Wohlgemuth către locuitorii Transilvaniei; anunță că a fost numit guvernator civil și militar; cere locuitorilor să se supună legilor; promite că va instaura pacea internă între popoarele Transilvaniei; drepturile națiunilor și ale indivizilor vor fi asigurate pe baza constituției din martie; promite că va guverna cu dreptate și nepărtinire.

4. *Bistrița, 13 august 1849.* Ludovic Wohlgemuth către popor; cere să înceteze răfuielele și răzbunările personale; cei ce nu vor respecta instrucțiunile și liniștea vor fi împușcați.

5. *Sibiu, 20 august 1849.* Comanda Generală Militară din Transilvania către români; li se interzice prefectilor și tribunilor să cheme poporul sub arme; cei ce nu se supun dispozițiilor vor fi tratați după legile de război.

6. *Câmpeni, 28 august 1849.* Avram Iancu către Administratura provizorie a Comitatului Alba; pledează pentru menținerea dreptului moșilor din timpul revoluției de a-și alege inspectorii și funcționarii proprii; afirmă inutilitatea instituirii în zona Munților Apuseni a stării de asediu.

7. *Sibiu, 28 august 1849.* Guvernatorul Transilvaniei către episcopul Andrei Șaguna; recomandă episcopului întoarcerea sa în Transilvania pentru a contribui la liniștirea populației românești în rândurile căreia se manifestă tendințe anarhice, care periclitează soluționarea favorabilă a cauzei sale naționale.

8. *Viena, 1 septembrie 1849.* Petiția delegației naționale de la Viena, adresată ministerului învățământului pentru înființarea unei facultăți juridice românești.

9. *București, 2 septembrie 1849.* A. Adamovici către T. Cipariu; bucuria pentru știrile primite din Transilvania; trecerea lui Șaguna prin București; declarațiile sale privind viitorul națiunii.

10. *Sibiu, 2 septembrie 1849.* Ludovic Wohlgemuth către popor; ordonă dezarmarea Landsturmului românesc; se adresează mulțumiri conducătorilor și oștenilor români pentru luptele din 1848—1849; promite că vor fi răsplătiți de împărat; cere ca românii să predea armele; nimeni să nu-și facă singur dreptate și să se răzbune pentru jafurile suferite; cei păgubiți să se adreseze autorităților pentru a fi despăgubiți pe cale legală.

11. *Viena, 2 septembrie 1849.* Delegația română de la Viena către Comitetul național român; se anunță componența delegației; se transmit unele materiale ale delegației pentru a fi cunoscute de Comitet; se anunță consultări cu Comitetul.

12. *Viena, 2 septembrie 1849.* Ioan Maiorescu către George Barițiu; plecarea din Viena a unor membri ai delegației naționale; un nou memoriu adresat ministerului; apelul adresat românilor din Ungaria pentru a-și trimite delegați la Viena.

13. *Sibiu, 4 septembrie 1849.* Ioan Moga către preoții ortodocși din protopopiatul Sibiului; îi anunță despre nuntăle lui Ludovic Wohlgemuth și Florin Bach în posturile de guvernator și coșier al Transilvaniei; se opune înstrăinării lui Wohlgemuth pentru a fi călătorit în biserici; armele trebuie puse la dispoziția organelor administrative sau militare, sub pedeapsa cu moartea; oamenii să nu-și facă singur dreptate ci s-o caute pe calea legii; preoții să prezinte poporului delictele politice ce se pedepsesc cu moartea sau cu închisoarea pe diferite termene.

14. *[Brașov], 6 septembrie 1849.* Redacția „Gazetei Transilvaniei” către Eudoxiu Hurmuzachi; îl felicită cu ocazia zilei sale onomastice; îi mulțumește, în numele națiunii, pentru rolul său și al familiei sale în dezvoltarea vieții politice și culturale a românilor din Monarhia habsburgică.

15. *Sibiu, 8 septembrie 1849.* Circulară a guvernatorului L. Wohlgemuth, prin care face cunoscută introducerea statariului.

16. *Hălmaș, 13 septembrie 1849.* Avram Iancu către Mihail Andreica; menționează meritele lui în războiul național și îi cere să dispună depunerea armelor și lăsarea la vatră a trupelor de sub comanda sa; cere să îndemne oamenii să fie credincioși împăratului care le-a promis, lor și națiunii, dreptate și răsplată.

17. *Sibiu, 18 septembrie 1849.* Guvernatorul civil și militar al Transilvaniei, Ludovic Wohlgemuth, anunță instituirea în cele șase districte ale Transilvaniei a câte unei judecătoreii marțiale pentru cercetarea abuzurilor comise în timpul revoluției, precum și înființarea unor comisii speciale pentru dovedirea nevinovăției unor persoane suspectate.

18. *Bran, 20 septembrie 1849.* Reprezentanții satelor: Bran, Măgura, Peștera, Moeciul de Jos, Șimon și Șohodol, care formau împreună comuna colectivă Bran, cer comandantului districtului militar Sibiu instituirea la conducerea ținutului Branului a unor funcționari români, alipirea sa la districtul Păgărașului, restituirea unor bunuri răpite de orașul Brașov, curmarea nedreptăților pe care le sufereau din partea acestuia.

19. *Sebeș, 21 septembrie 1849.* Românii din orașul Sebeș, din 8 comune ale scaunului Sebeș și 7 comune din fostul comitat Alba de Jos, imputernicesc pe A. Șaguna și A. Florian să protesteze la Viena, în cadrul delegației naționale, împotriva formării unei Țări săsești, a constituirii unor districte maghiare și numirii de funcționari ostili românilor; se cere formarea unui organ reprezentativ românesc, numirea de funcționari români, amnistierea deputaților români din dieta maghiară de la Pesta.

20. *Arad, 21 septembrie 1849.* Scrisoare a lui Eftimie Murgu către George Barițiu; relatează împrejurările detențiunii sale, asprimea cu care a fost tratat, modul desfășurării anchetei; reproduce acuzele care i s-au adus de către judecătoria marțială din Arad privind activitatea sa în timpul revoluției și răspunsurile pe care el le-a dat; cere să se facă un recurs în apărarea sa.

21. *Sibiu, 22 septembrie 1849.* Consistoriu ortodox din Sibiu către protopopi; exprimă satisfacția pentru terminarea războiului civil; se anulează toate hotărârile vicariatului ortodox numit de administrația maghiară; taxele percepute din ordinul acestuia vor fi restituite; preoții recalcitranți ordinelor să fie trimiși la episcopie; preoții să nu se amestece în politică, să dea dovadă de înțelepciune, să aibă o ținută corespunzătoare poziției lor și să contribuie la vaza bisericii și națiunii române.

22. *[Sibiu], 22 septembrie 1849.* Episcopul Andrei Șaguna cere protopopilor și preoților subordonați să facă cunoscute poporului dispozițiile oficiale privind interzicerea ridicării gloatelor și a adunărilor de popor.

23. *Târgu Mureș, 23 septembrie 1849.* Partenie Trombițaș, protopop, către Andrei Șaguna; suferințele românilor din protopopiatul său în timpul revoluției; religia reformată sau catolică; revenirea acestora în sânul bisericii ortodoxe; tratarea identică a românilor greco-catolici; lipsa bisericilor, a caselor parohiale, a clopotelor.

24. *Blaj, 26 septembrie 1849.* Alexandru Papiu Ilarian către Dimitrie Moldovan; roagă să intervină la conducerea Districtului Albeii-Iulii pentru a fi numit în funcția de comisar al cercului Blaj.

25. *Buda, 29 septembrie 1849.* Teodor Șerb către Ioan Ancoși; informează că Ladislau Ciupe a cerut, din Viena, ca mai mulți români din părțile Aradului să se alăture delegației naționale; roagă să ia măsuri pentru ca unii fruntași români să își asume această sarcină; declară că este de acord să facă parte din delegație, dacă se vor asigura spesele necesare; pledează pentru sporirea eforturilor în vederea obținerii drepturilor naționale.

26. *Blaj, 29 septembrie 1849.* Alexandru Papiu Ilarian către S. Bărnăuș; despre ordinele privind lucrarea, pe bani, a pământurilor domnești de către țărani; arestarea tatălui lui Florian Micaș; atitudinea rezervată a lui Urban față de români; situația inspectorilor români.

27. *Mediaș, 3 octombrie 1849.* Ștefan Moldovan către Consistoriul din Blaj; pledează pentru colaborarea cu Consistoriul ortodox din Sibiu în vederea apărării drepturilor națiunii.

28. *Săsăuș, 4 octombrie 1849.* Locuitorii din Săsăuș imputernicesc pe A. T. Laurian, Ioan Maiorescu și Ioan Popasu să susțină, în cadrul delegației de la Viena, revendicările națiunii.

29. *Fofeldea, 5 octombrie 1849.* Românii din Fofeldea, Săsăuș, Coveș, Ghimbav și Marpod, imputernicesc pe A. T. Laurian să facă parte din delegația națională trimisă la Viena; se cere reînnoirea celor cuprinse în petiția din 25 februarie 1849; se cere numirea de funcționari români și formarea unei reprezentanțe naționale românești; se protestează împotriva creării Sachsenland-ului în Pământul Crăiesc, împotriva supunerii comunităților românești unor jurisdicții săsești și a instituirii de districte maghiare în teritoriile unde românii sunt majoritari.

30. *Paloș, 5 octombrie 1849.* Comunitatea Paloș, aducând la cunoștință delegației naționale de la Viena pierderile suferite în timpul revoluției, cere acestora să acționeze împotriva alipirii ei forțate la scaunul Rupea și pentru încorporarea sa districtului românesc al Făgărașului.

31. *Buzd, 5 octombrie 1849.* Locuitorii din Buzd, Nemșa, Alma, Moardăș, Șoala, Valea Viilor, Copșa Mare și Saroș pe Târnave imputernicesc pe A. Șaguna, A. T. Laurian și S. Bărnăuș să protesteze împotriva încălcării drepturilor națiunii române și să acționeze pentru îndeplinirea revendicărilor sale.

32. *Bratei, 7 octombrie 1849.* Comunitatea Bratei imputernicește pe Andrei Șaguna, Simion Bărnăuș și August Treboniu Laurian să protesteze la Viena împotriva încălcării drepturilor națiunii române și să acționeze pentru satisfacerea revendicărilor sale.

33. *Rășinari, 8 octombrie 1849.* Locuitorii din Rășinari imputernicesc la A. T. Laurian, I. Maiorescu și I. Popasu să protesteze la Viena, împotriva încălcării drepturilor națiunii române și să acționeze în cadrul delegației naționale pentru îndeplinirea revendicărilor sale.

34. *Sibiu, 13 octombrie 1849.* Episcopul Șaguna către protopopi și preoți; li se aduce la cunoștință textul circularei guvernatorului Ludovic Wohlgemuth privind luarea în evidență a celor căzuți, mutilați și păgubiți în timpul revoluției; se ordonă îndeplinirea ei în mod scrupulos.

35. *Aciliu, 15 octombrie 1849.* Românii din satele Aciliu, Sângătin și Mag, imputernicesc pe Andrei Șaguna, Aron Florian și Avram Iancu să protesteze

la Viena, în cadrul delegației naționale, împotriva încălcării drepturilor românilor și să acționeze pentru îndeplinirea dezideratelor politice ale națiunii.

36. *Altâna, 16 octombrie 1849.* Locuitorii din Altâna împuternicesc pe A. T. Laurian, Ioan Maiorescu și Ioan Popasu, să apere la Viena revendicările națiunii române.

37. *Oloșig, 16 octombrie 1849.* Comisarul districtului Oradea către comisarul provizoriu al comitatului Arad; informații privind demersurile lui Ioan Arcoși și Vincențiu Babeș de a organiza colecte bănești și a aduna semnături pentru deputația națională românească de la Viena; cere ca ei să fie anchetați și să se predea toate actele referitoare la această chestiune; dispune să interzică ținerea unor consfătuiri secrete, adunarea de bani și semnături, precum și orice fel de instigare a poporului; cere să fie încunoștințat despre starea lucrurilor.

38. *Brașov, 16 octombrie 1849.* Românii din districtul Brașovului către împărat; se cere satisfacerea revendicărilor naționale formulate în petițiile din 25 februarie, 12 martie, 18 și 30 iulie 1849; se protestează împotriva Sachsenland-ului, a constituirii districteelor maghiare și a instituirii unor funcționari compromiși; sunt împuterniciți Ioan Maiorescu, Ion Bran și Ion George Ioan să pledeze la Viena pentru îndeplinirea dezideratelor naționale.

39. *Cuvin, 17 octombrie 1849.* Episcopul Gherasim Raț către Ioan Ațel; suferințele românilor în anii 1848—1849; adeziunea românilor arădeni la revendicările memoriului din 25 februarie 1849; delegația națională de la Viena este recunoscută ca for conducător al întregii națiuni române din Imperiu; organizarea unor colecte bănești pentru trimiterea unor delegați naționali la Viena; se dau asigurări că consfătuirile politice ale românilor arădeni sunt legale și îndreptățite.

40. *Ineu, 19 octombrie 1849.* Judele cercual primar al Ineului către Comisarul regal al comitatului Arad; înștiințează că a făcut cunoscute dispozițiile privind interzicerea întrunirilor românilor și adunarea de bani pentru delegația națională; comunică că preotul din Buteni a cerut poporului să contribuie material pentru susținerea delegației românești de la Viena.

41. *Sibiu, 20 octombrie 1849.* Reprezentanții satelor Văleni, Grânari și Retiș împuternicesc pe episcopul Andrei Șaguna și pe Ioan Maior[escu] să protesteze la Viena împotriva formării unui teritoriu autonom săsesc în Transilvania și să acționeze pentru satisfacerea revendicărilor naționale.

42. *Sibiu, 20 octombrie 1849.* Românii din ținutul Turdei și al Arieșului cer guvernatorului Transilvaniei destituirea comisarilor Gustav Groisz și Kesyeres Károly, încetarea robotelor, conșcrierea pagubelor suferite de români.

43. *Sibiu, 20 octombrie 1849.* Decretul guvernatorului civil și militar al Transilvaniei Ludovic Wohlgemuth pentru înființarea preparandiilor de la Năsăud și Orlat.

44. *Turda, 22 octombrie 1849.* 29 comunități române din comitatul Turdei împuternicesc pe Ioan Maior[escu] și Grigore Mihali să apere la Viena în cadrul delegației naționale drepturile națiunii române.

45. *Turdaș, 23 octombrie 1849.* Comunele Turdaș, Pricaz, Căstău, Beriu, Sereca, Sibișel, Romoșel, Romos, Vaidei, Prișcinț, Vinerea, Balomir, Șibot, Bințiști, precum și locuitorii români din Orăștie, împuternicesc pe A. Șaguna, A. Florian, S. Bărnăuțiu, N. Bălășescu și I. Bran să acționeze la Viena, în cadrul delegației naționale, pentru îndeplinirea cererilor națiunii române.

46. *Viena, 24 octombrie 1849.* Memoriul unor membri ai delegației naționale de la Viena pentru separarea ierarhică a românilor ortodocși de către sârbi; reînființarea mitropoliei ortodoxe române; aprobarea unui sinod general al românilor ortodocși din Imperiu și alegerea unui mitropolit român.

47. *Blaj, 24 octombrie 1849.* Basiliu Maior către Dimitrie Moldovan; informații privind starea de dezorganizare a administrației; numirea unor funcționari

locali maghiari și sași; persecutarea intelectualității românești de către administratorul cercului Blaj; arestarea fostului prefect Axente Sever; maltratarea țăranilor români; teama reintroducerii iobăgiei; demersuri pentru plata salariilor restante ale funcționarilor.

48. *Benești, 24 octombrie 1849.* Locuitorii din Benești imputernicesc pe A. T. Laurian, I. Maiorăscu și I. Popasu să protesteze la Viena, în cadrul delegației naționale, împotriva încălcării drepturilor națiunii și să militeze pentru satisfacerea revendicărilor cuprinse în memoriile naționale.

49. *Cenade, 25 octombrie 1849.* Căpitanul Appel către Comandamentul militar districtual Sibiu; anunță îndeplinirea ordinului, din 24 octombrie, privind arestarea lui Axente Sever; comunică preluarea lui de către locotenentul Müller; celelalte persoane arestate, armele și hârtiile găsite vor fi transportate la Sibiu de către locotenentul Tausch.

50. *Sibiu, 26 octombrie 1849.* Comandamentul militar districtual Sibiu către administrația cercului Blaj; se cere trimiterea unui doctor la Cenade pentru consultarea lui Axente Sever, aflat sub paza locotenentului Müller.

51. *Sibiu, 26 octombrie 1849.* Comandamentul militar districtual Sibiu către locotenentul Müller; se comunică trimiterea unui doctor pentru consultarea lui Axente Sever aflat sub arest; se dispune trimiterea acestuia la Sibiu în cazul că medicul își dă avizul în acest sens.

52. *Șimleul Silvaniei, 27 octombrie 1849.* Vicarul Alexandru Șterea Șuluțiu, către protopopii vicariatului Șimleului; cere ca românii să-și adreseze petițiile către autorități în limba română și să pretindă ca răspunsurile și deciziile să fie redactate în limba lor; promite că va interveni pentru apărarea limbii și naționalității române; comunitățile române să-și aleagă numai notari români; la gimnaziul și școala normală din Șimleul Silvaniei au fost numiți și profesori români; anunță deschiderea școlilor pedagogice din Năsăud și Orlat și oferirea unor ajutoare materiale pe seama tinerilor români.

53. *Arad, 27 octombrie 1849.* Comisarul provizoriu al comitatului Arad către comisarul regal al districtului Oradea; expediază mai multe acte privind organizarea unor colecte bănești pentru delegația națională românească de la Viena; informații privind chemarea lui Ladislau Ciupe pentru trimiterea unor delegați la Viena; incompatibilitatea cererilor românilor pentru o adunare provincială proprie, administrație în limba română, alegerea liberă a dregătorilor cu principiul unității imperiului; este de părere ca toată această agitație națională este opera unor instigatori români.

54. *Sibiu, 28 octombrie 1849.* Comandamentul militar districtual Sibiu către locotenentul Müller; dispoziții privind transportarea la Sibiu a lui Axente Sever precum și a armelor și hârtiilor găsite cu prilejul arestării sale.

55. *Burlad, 29 octombrie 1849.* Simion Tanco către Timotei Cipariu; împrejurările plecării sale în Moldova; intervenția lui Cipariu pentru a putea ocupa un post în Transilvania; vești din Moldova; dorința reapariției „Organului luminații”.

56. *Sibiu, 29 octombrie 1849.* Timotei Cipariu către canonicul Basiliu Rațiu; date privind bursele acordate unor studenți români; necesitatea redeschiderii școlilor naționale din Blaj și de a se înființa aici o facultate de științe juridice.

57. *Sibiu, 29 octombrie 1849.* Guvernatorul Transilvaniei către episcopul Andrei Șaguna; întrucât este informat că preoțimea română participă la compunerea unor memorii politice, organizează adunări secrete, întreține agitația politică în rândurile țăranimii, cere episcopului să ia cele mai severe măsuri pentru curmarea unei activități incompatibile cu starea de asediu; i se pune în vedere că în viitor cei care se vor lăsa la asemenea acțiuni, vor fi supuși celor mai aspre pedepse.

58. *Albești, 29 octombrie 1849.* Comunele Albești, Șapartoc, Boiu Mare și Șoard, imputernicesc pe Andrei Șaguna, A. Treboniu Laurian și Ioan Maiorescu

să protesteze la Viena, în cadrul delegației naționale, împotriva încălcării drepturilor românilor și să activeze pentru îndeplinirea cererilor națiunii.

59. *Lovnic, 30 octombrie 1849.* Satele Lovnic și Jibert împuternicesc pe A. Șaguna, I. Popasu, I. Maior[escu] și A. Treboniu Laurian, să protesteze la Viena împotriva încălcării drepturilor națiunii române și să acționeze în cadrul delegației naționale pentru îndeplinirea cererilor sale.

60. *Viena, 30 octombrie 1849.* Ion Dobran către episcopul Andrei Șaguna; știri despre numirea lui Petru și Andrei Mocioni în înalte funcții administrative; informații privind activitatea unor delegați români la Viena; persecuția îndreptată împotriva românilor din districtul Arad; necesitatea prezenței lui Șaguna la Viena pentru cauza națională.

61. *Sibiu, 31 octombrie 1849.* Andrei Șaguna către George Barițiu; aprobă demersurile făcute pentru reparația „Gazetei” și „Foaiei”; promite sprijinul său; deplânge suspiciunile la care sunt supuși conducătorii români.

62. *[Retiș, octombrie 1849].* Comunitatea română din satul Retiș, protestează împotriva alipirii sale forțate la scaunul săsesc al Cincului și cere guvernatorului Transilvaniei să dispună încorporarea sa districtului Făgăraș.

63. *Jucu de Jos, [octombrie 1849].* Românii din satele Jucu de Jos, Gădălin, Jucu de Sus, Jucu de Mijloc, Apahida, Someșeni, Pata, Cara, Boju și Cojoena împuternicesc pe Florian Micaș, Ioan Maiorescu și Ladislau Ciupe să apere la Viena, în cadrul delegației naționale, drepturile națiunii române.

64. *[.....] Octombrie 1849.* Formular de împuternicire acordată lui Ioan Maiorescu și Grigore Mihail pentru a susține la Viena, în cadrul delegației române, revendicările națiunii.

65. *Vârghiș, octombrie 1849.* Românii din satle parohiei Vârghiș către protopopul Cohalmului; anunță trecerea lor forțată, în toamna anului 1848, la religia unitariană; cer să se dispună legal revenirea lor la religia ortodoxă și readucerea parohului lor.

66. *Sohodol, [octombrie 1849].* Românii din Moeciul de Jos, Măgura, Șimon și Sohodol cer comandamentului districtului militar Sibiu, în virtutea principiului egalității naționale, numirea și a unui român în cadrul comisiei de anchetă a plângerilor lor.

67. *[Albești, octombrie 1849].* Comunitatea satului Albești protestează împotriva înglobării sale forțate în scaunul săsesc al Sighișoarei și cere guvernatorului Transilvaniei să fie alipită unei jurisdicțiuni românești, pentru a avea funcționari români.

68. *Sibiu, 2 noiembrie 1849.* Axente Sever către Ludovic Wohlgemuth; protestează împotriva tratamentului brutal la care a fost supus în închisoare; cere să fie lăsat acasă de unde va reveni pentru anchetă.

69. *Petreștii de Jos, 3 noiembrie 1849.* Mai mulți locuitori din Petreștii de Jos dau mărturie despre maltratarea la care au fost supuși unii consăteni ai lor de către funcționarii maghiari și despre cuvintele injurioase rostite de aceștia la adresa lui Iancu, a prefecților și tribunilor români.

70. *Târgu Mureș, 3 noiembrie 1849.* Protopopul Partenie Trombităș către episcopul A. Șaguna; informează despre suspicionarea și arestarea unor preoți români.

71. *Cuvin, 5 noiembrie 1849.* Gherasim Raț către patriarhul Raicici; exprimă speranța că poporul român se va bucura de drepturi politice egale cu a celorlalte popoare din Imperiu; pledează pentru scoaterea bisericii române ortodoxe de sub jurisdicția Patriarhiei sârbe din Karloviț; doriința ca patriarhul sârb să-și exercite autoritatea numai asupra teritoriilor ortodoxe locuite majoritar de sârbi; dezideratul instituirii unei mitropolii care să-și exercite autoritatea asupra teritoriilor locuite de majorități românești.

72. *Cașolț, 5 noiembrie 1849.* Locuitorii satelor Cașolț, Daia și Roșia împuternicesc pe August Treboniu Laurian, Ioan Maior[escu] și Ioan Popasu să acționeze la Viena pentru satisfacerea revendicărilor naționale; cer să se protesteze împotriva constituirii unei Țări săsești pe Pământul Crăiesc și împotriva constituirii unor districte maghiare în teritoriile cu majoritate românească; deputații naționali să acționeze la Viena pentru recunoașterea unui comitet politic românesc, denumirea de funcționari români, folosirea limbii române în viața publică.
73. *Brașov, 6 noiembrie 1848.* George Barițiu către guvernatorul Wohlgemuth; cere aprobarea pentru reparația „Gazetei de Transilvania”.
74. *Cornățel, 8 noiembrie 1849.* Locuitorii din Cornățel și Nucet împuternicesc pe A. T. Laurian, I. Maior[escu] și I. Popasu să protesteze la Viena împotriva încălcării drepturilor națiunii române și să militeze pentru constituirea unui organ politic central român și numirea de funcționari români.
75. *Săcădate, 8 noiembrie 1849.* Locuitorii din Săcădate împuternicesc pe A. T. Laurian și S. Bărnuțiu să protesteze la Viena împotriva constituirii unei Țări săsești și să acționeze pentru satisfacerea cererilor națiunii române.
76. *Făgăraș, 9 noiembrie 1849.* Ion Pușcariu către Andrei Șaguna; roaga să fie recomandat viitorului comisar civil al districtului Făgăraș pentru a fi menținut în funcție; imperativul prezenței funcționarilor români în aparatul administrației de stat; intenția Guvernului de a numi mai mulți sași între funcționarii districtuali.
77. *Ernea, 10 noiembrie 1849.* Protopopul Ioan Fechetă către Andrei Șaguna; cere să intervină pentru eliberarea unor preoți ortodocși, deținuți pe nedrept de autorități.
78. *Sibiu, 10 noiembrie 1849.* Andrei Șaguna către Ion Dobran; arată imposibilitatea plecării sale la Viena în cauza națională; informează despre denunțurile îndreptate împotriva sa și a preoților români precum și suspiciunile la care sunt supuși; exprimă îndoieli asupra emiterii unei rezoluții definitive privind națiunea română; pledează pentru necesitatea invitării la Viena de către regim a unor oameni politici români.
79. *Șimleul Silvaniei, 10 noiembrie 1849.* Alexandru Șterca Șuluțiu către protopopii Sălajului; cere să se facă propuneri pentru ridicarea școlilor; dispune să se efectueze eforturi materiale în acest scop; primatul intereselor naționale; cere să se cultive dragostea față de limba și naționalitatea română; protopopii sunt convocați la sinodul vicarial, în vederea ridicării și funcționării școlilor sătești; cere să se adune bani pentru plata împrumutului făcut pentru cumpărarea locului bisericii și a casei vicariale; eforturile lui pentru obținerea ajutorului imperial în construirea bisericii vicariale.
80. *Iasi, 11 noiembrie 1849.* Gheorghe Sion către George Barițiu; dorința reparației „Gazetei Transilvaniei”; propune schimbarea numelui ei spre a putea intra și în Principate; promite sprijinul și colaborarea sa; planul publicării la Iasi a unui nou jurnal.
81. *Șura Mare, 13 noiembrie 1849.* Românii din comunele Șura Mare, Hamba, Slimnic, Bungard, Gusterița și Turnișor împuternicesc pe A. Șaguna, A. T. Laurian și I. Maiorescu să apere la Viena, în cadrul delegației naționale drepturile națiunii române.
82. *Sibiu, 13 noiembrie 1849.* Episcopul Andrei Șaguna către guvernatorul Transilvaniei; protestează împotriva suspiciunilor și denunțurilor îndreptate împotriva preoțimii române și chiar a persoanei sale; argumentează loialitatea sa și a preoțimii române față de regim; cere să i se facă cunoscute cauzele aduse împotriva sa.
83. *Viena, 14 noiembrie 1849.* Teodor Pioraș, locotenent în regimentul de graniță Năsăud către Grigore Moisil, paroh în Borgo-Tiha; suferințe și pagube pricinuite românilor în 1848—49; alipirea a 150 sate românești „ținutului săsesc”; perspectiva măririi regimentului năsăudean; probleme familiale.

84. *Sibiu, 15 noiembrie 1849.* August Treboniu Laurian către George Barițiu; chestiunea intrării cărților din Principate în Transilvania; plecarea lui Laurian la Viena; invitația ca Barițiu să ia personal legătură cu noul guvernator și comisar al Transilvaniei; expedierea unor documente; urgentază reparația „Gazetei”.

85. *Zlatna, 15 noiembrie 1849.* Românii din Zlatna, Valea Dosului, Pătrânjeni, Galați, Feneș, Presaca și Bucium împuternicesc pe Grigore Mihail și Ioan Maiorescu să apere în cadrul delegației române de la Viena drepturile națiunii.

86. *Sibiu, 15 noiembrie 1849.* August Treboniu Laurian către Simion Crainic, prepozitul Capitlului din Blaj; se cere ca acesta să trimită un delegat împuternicit pe lângă deputația națională din Viena; propune textul împuternicirii.

87. *Viena, 15 noiembrie 1849.* Delegații diecesei ortodoxe române a Aradului către împărat; se exprimă atașamentul românilor față de Casa domnitoare; se cere satisfacerea revendicărilor cuprinse în memoriul național din 25 februarie 1849.

88. *Sibiu, 16 noiembrie 1849.* Comitele națiunii săsești, Salmen, către Magistratul Brașovului; se dispune primirea tuturor cererilor românilor înaintate în limba lor maternă.

89. *Sibiu, 18 noiembrie 1849.* Ioan Maiorescu către George Bariț; călătoria în Munții Apuseni a lui I. Maiorescu; pregătirea rapoartelor prefectilor; organizarea unei colecte pentru delegația națională; instrucțiuni ale guvernului din Viena pentru Transilvania.

90. *Nucet, 23 noiembrie 1849.* Comunitatea română Nucet împuternicește pe Andrei Șaguna, August Treboniu Laurian și Florian Micaș, să apere la Viena drepturile națiunii; se exprimă nemulțumirea față de incorporarea unor comunități române Pământului Crăiesc; se protestează împotriva constituirii unui teritoriu autonom săsesc.

91. *Sibiu, 24 noiembrie 1849.* Comandamentul militar districtual Sibiu către Comanda militară Deva; se comunică sosirea la Deva a lui Axente Sever; se dispune stricta sa supraveghere.

92. *Viena, 29 noiembrie 1849.* Alex. Papiu Ilarian către Timotei Cipariu; sosirea sa la Viena; înscrierea sa la facultatea de drept a universității din Viena; ardoare pentru studiu; greutate materiale; situația lui I. Hodoș; urgentază atribuirea de către Consistoriul din Blaj a burselor.

93. *Vurpăr, noiembrie 1849.* Românii din satele Vurpăr, Nocrich și Hosman, împuternicesc pe A. Treboniu Laurian, A. Șaguna și I. Maiorescu pentru a apăra la Viena doleanțele națiunii române; se protestează împotriva constituirii unei provincii autonome săsești căreia urmau să-i fie încorporate sate românești.

94. *Boarta, [octombrie-noiembrie 1849].* 17 comunități românești din comitatul Alba de Sus împuternicesc pe episcopul Andrei Șaguna să protesteze la Viena, în cadrul delegației naționale, împotriva încorporării lor jurisdicțiunii săsești și împotriva constituirii unei Țări Săsești în Transilvania; cer ștergerea denumirii de Țară Săsească, o dreaptă împărțire administrativă, funcționari români.

95. *Miercurea [octombrie-noiembrie 1849].* Comunele românești din scaunul Miercurea împuternicesc pe A. Șaguna și A. Florian să protesteze la Viena, în cadrul delegației naționale, împotriva constituirii unei Țări săsești, a formării de districte maghiare în regiunile românești, a numiri de funcționari ostili românilor; cer constituirea unei reprezentanțe naționale românești, numirea de funcționari români.

96. *Nocrich, noiembrie 1849.* Împuternicire dată de românii din scaunele Nocrich, Cincul Mare și Rupea delegației naționale de la Viena pentru a protesta împotriva încălcării drepturilor națiunii și pentru a milita în vederea îndeplinirii cererilor sale.

97. [Cluj] *noiembrie 1849*. Împuternicire dată de românii din Districtul Cluj delegației naționale de la Viena pentru a protesta împotriva încălcării drepturilor națiunii române și pentru a milita în vederea îndeplinirii cererilor sale.

98. [Medias] *noiembrie 1849*. Împuternicire dată de românii din scaunele Medias și Sighișoara delegației naționale de la Viena; se cere să se protesteze împotriva încălcării drepturilor națiunii române și să se militeze în vederea îndeplinirii revendicărilor sale.

99. [Orăștie], *noiembrie 1849*. Împuternicire dată de românii din scaunele Orăștie, Sebeș și Miercurea delegației naționale de la Viena pentru a protesta împotriva încălcării drepturilor națiunii române și pentru a milita în vederea îndeplinirii cererilor sale.

100. [Alba Iulia, *noiembrie 1849*]. Românii din 20 de comune ale districtului Albei de Jos împuternicesc pe Andrei Șaguna, Aron Florian și Avram Iancu să protesteze la Viena în cadrul delegației naționale, împotriva încălcării drepturilor națiunii române și să ceară îndeplinirea unor deziderate politice.

101. [Turda, *noiembrie 1849*]. Românii din comitatul Turzii împuternicesc pe Ioan Maiorescu și Florian Aaron să acționeze la Viena pentru numirea de funcționari români și instituirea unui organ central de conducere a națiunii; se protestează împotriva constituirii unei provincii autonome săsești și a principiilor de alcătuire a districtului maghiar al Clujului.

102. [Sânmihai, *decembrie 1849*]. Românii din Sânmihai către Comanda militară din Turda; se deplânge terorismul administrației locale dominată de funcționari maghiari; se denunță încălcarea instrucțiunilor imperiale prin care s-au promis drepturi națiunii române; sunt dezvăluite faptele subcomisarului scaunului Arieșului care maltratează și arestează pe români.

103. [Turda, *decembrie 1849*]. Mai mulți intelectuali români către comandamentul garnizoanei din Turda; se cere să se ia măsuri pentru destituirea din funcție a unui comisar adjuncț care maltratează pe țărani români și rostește injurii la adresa foștilor prefecți și tribuni români.

104. Brașov, 1 *decembrie 1849*. Cuvânt către cititori al lui George Barițiu, redactorul „Gazetei Transilvaniei”; se anunță reapariția sa și a „Foi pentru minte, inimă și literatură” în urma revoluției; pledoarie pentru ca românii să aibă încredere în forțele proprii; programul *Gazetei* și *Foaiei*.

105. Zlatna, 2 *decembrie 1849*. Protopopul Zlatnei către preoții subordonați; apel pentru organizarea unor colete bănești în vederea constituirii unui Fond național.

106. Viena, 5 *decembrie 1849*. August Treboniu Laurian către T. Cipariu; cere să-i determine pe Iancu și Axente să vină la Viena și să intervină pe lângă Barițiu pentru grăbirea reapariției „Gazetei de Transilvania”.

107. Sibiu, 6 *decembrie 1849*. Consistoriul ortodox din Sibiu către guvernatorul Wohlgemuth; se cere restituirea pentru preoțimea ortodoxă română a unor ruiri.

108. Sibiu, 6 *decembrie 1849*. Pastorală episcopului Andrei Șaguna către românii ortodocși din Transilvania; despre demersurile sale în fața tronului pentru îmbunătățirea situației politice a națiunii române; se rememorează luptele purtate de români, în 1848/9, împotriva trupelor guvernamentale maghiare; despre eforturile delegației naționale de la Viena; se exprimă încrederea în promisiunea privind libertatea și egalitatea națiunii române; despre constituția din 4 martie 1849 și necesitatea aplicării ei în practica guvernamentală; posibilitatea ca văduvele și orfanii de război să fie ajutați din visteria statului; despre ștergerea iobăgiei; imperativul credinței în împărat; necesitatea instituirii păcii interne în Transilvania.

109. Sibiu, 9 *decembrie 1849*. Circular al episcopului Șaguna către protopopi; cumpărarea de către preoți și învățători a lucrării lui Andrei Mureșan, *Icoana creșterii celei rele*; reapariția *Gazetei Transilvaniei*.

110. *Avrig, 10 decembrie 1849.* Locuitorii din Avrig imputernicesc pe episcopul Andrei Șaguna să protesteze la Viena, în cadrul delegației românești împotriva încălcării drepturilor națiunii și să acționeze pentru satisfacerea revendicărilor sale politice.

111. *Lopadea Română, 10 decembrie 1849.* Locuitorii din Lopadea Română către Administratura Albei; năpăstuirile pe care le suferă din partea unor proprietari maghiari; cer ca toate controversile să fie reglementate pe calea legii iar nu prin abuzuri și silnicii.

112. *Bran, 13 decembrie 1849.* Locuitorii comunei Bran își exprimă bucuria pentru numirea unui român în funcția de inspector și cer suspendarea unor rămășițe ale obligațiilor iobăgești.

113. *Alba Iulia, 15 decembrie 1849.* Locuitorii români ai municipiului Alba Iulia către guvernatorul Transilvaniei; arată sprijinul pe care l-au acordat garizoanei din cetate în timpul revoluției; protestează, în virtutea principiului egalității naționale, împotriva alcătuirii magistratului orășenesc, în care românii sunt injust reprezentați ca și împotriva folosirii limbii maghiare în treburile publice ale orașului; cer să li se acorde dreptul de a-și alege în mod liber membrii magistratului, folosirea limbii române în treburile publice, numirea și a unor profesori români la gimnaziul din Alba Iulia, folosirea și a limbii române în acest gimnaziu.

114. *Hălmașiu, 15 decembrie 1849.* Comisarul subcercului Hălmașiu către comisarul cercual Zarand; i se raportează despre împrejurările arestării lui Avram Iancu, la 15 decembrie 1849, cu prilejul târgului de țară de la Hălmașiu.

115. *Hălmașiu, 16 decembrie 1849.* Judele din Hălmașiu, Sidan Arseniu, către comisarul subcercual; anunță arestarea lui A. Iancu la târgul din 15 decembrie; cere să se ia măsuri pentru respectarea drepturilor populației.

116. *Iași, 16 decembrie 1849.* Gheorghe Sion către George Barițiu; bucuria generală din Moldova pentru reparația „Gazetei” și „Foaiei”; roagă trimiterea numerelor restante; sosirea generalului Lüders la Iași; decorarea de către țară a starețului mănăstirii Neamț.

117. *Ungvar, 17 decembrie 1849.* Ioan Mihaly, notar consistorial către protopopul și preoții protopopiatului Baia Mare; cere prenumerațiilor operelor lui Gheorghe Șincai și Samuil Micu trimiterea prețului cărților; necesitatea folosirii și cultivării limbii române.

118. *Blaj, 19 decembrie 1849.* Capitlul din Blaj își declară adeziunea sa la memoriile naționale înaintate între 25 februarie și 18 iulie 1849; se pronunță pentru numirea de funcționari superiori români, folosirea limbii române în administrație, înființarea de școli, înființarea unei facultăți juridice la Blaj, constituirea unor organisme politice românești, congres național.

119. *Brașov, 19 decembrie 1849.* Redacția „Gazeta Transilvaniei” către cititori; îndeamnă publicul român să se aboneze la ziarul „Bucovina”; ambele ziare pledează pentru unirea românilor din Ardeal, Banat, Crișana, Maramureș, Bucovina; despre rolul familiei Hurmuzachi în redactarea „Bucovinei”.

120. *Viena, 20 decembrie 1849.* Al. Papiu Ilarian către T. Cipariu; vicisitudinile îndurate în timpul revoluției; greutatea materiale; urgentează trimiterea actelor prin care capitlul îi acordă o bursă din Fundațiunea romanțiană.

121. *Sibiu, 24 decembrie 1849.* Episcopul Andrei Șaguna către guvernatorul Transilvaniei; cere aprobarea ridicării la Câmpeni a unui monument în memoria românilor căzuți pentru libertatea națiunii; roagă să se permită organizarea unor colecte bănești în acest scop.

122. *Roșia, 27 decembrie 1849.* Simion Balint către George Barițiu; rudenția sa cu Barițiu; suferințele îndurate în timpul revoluției; trimiterea armatei în Munții Apuseni; abuzurile funcționarilor locali față de români; atitudinea sa principială în calitate de jude primar al Roșiei; prenumerații pentru ziarele românești.

123. *Sibiu, 27 decembrie 1849.* Grigore Pantazi către G. Barițiu; arestarea lui Avram Iancu la Hălmăgiu; ridicarea unui monument în Munții Apuseni; reparația *Gazetei Transilvaniei*.

124. *Viena, 29 decembrie 1849.* A. T. Laurian către George Barițiu; știri despre S. Bărnăuțiu; anunță întocmirea unui memoriu către minister; audiența la împărat a deputaților români din Banat; urgencează venirea celorlalți deputați români; stipendiile teologilor români; pledoarie pentru intransigență în apărarea drepturilor naționale.

125. *Sibiu, 29 decembrie 1849.* Guvernatorul Transilvaniei către episcopul Andrei Șaguna; propune amânarea începerii demersurilor pentru ridicarea monumentului de la Câmpeni în memoria românilor căzuți în anii revoluției până la aprobarea de către împărat a listei celor propuși pentru decorații.

126. *Cernăuți, 31 decembrie 1849.* Grigore Mihail către un fruntaș din Transilvania; importanța ziarului „Bucovina” pentru români; necesitatea sporirii numărului abonaților săi transilvăneni.

127. *Viena, decembrie 1849.* Memoriul deputațiunii române din Banat către împărat; se exprimă nemulțumirea pentru încorporarea comitatelor Timiș și Caraș, Voivodinei Sârbești; se cere realipirea Banatului timișan teritoriului românesc de peste Mureș.

128. *Porumbacu de Sus, [decembrie 1849].* Românii din localitățile: Porumbacu de Sus, Scorei, Streja-Cârțișoara, Oprea-Cârțișoara, Arpașu de Sus, Ucea de Sus, Ucea de Jos și Arpașu de Jos împuternicesc pe Ioan Maiorescu, August Treboniu Laurian și Ioan Bran să acționeze la Viena pentru îndeplinirea revendicărilor naționale cuprinse în memoriul din 25 februarie 1849, numirea de funcționari români și constituirea unui organ de conducere a națiunii; se cere sa se protesteze împotriva formării unei provincii naționale săsești, a constituirii unor districte maghiare în teritoriile locuite de români, a numirii unor funcționari compromiși în timpul revoluției.

129. *Zlatna [decembrie 1849].* Magistratul românesc al Zlatnei către conducerea districtului Alba Iulia; se cere ca opidul Zlatna să primească, potrivit constituției imperiale, statutul juridic și organizarea tuturor celorlalte orașe și opide ale Transilvaniei.

130. *Cuciulat, [decembrie 1849].* Plenipotență dată de românii din Cuciulat, Lupșa, Mateiaș, Augustin, Fântâna și Bogata Oltenescă lui Aron Florian și Ioan Maiorescu; cer să acționeze pentru susținerea petiției din 25 februarie 1849, numirea de dregători români, instituirea de funcționari români la ministere, constituirea unei reprezentanțe naționale; cer să se protesteze împotriva: formării Sachsenland-ului, a supunerii unor comunități românești jurisdicțiilor săsești, a formării de districte maghiare în zonele locuite, în majoritate, de români, a numirii unor funcționari compromiși în timpul revoluției.

131. *Bran, [decembrie 1849].* Comunitatea Branului către Magistratul Brașovului; cere să i se predea actele de proprietate aflate în posesia castelanului.

132. *Ocna-Sibiu, [decembrie 1849].* Românii din Ocna Sibiului către guvernatorul Transilvaniei; protestează împotriva alipirii forțate a opidului lor la scaunul Sibiului, a impunerii unor dregători maghiari și a formării unei Țări săsești; cer ca opidul să fie pus sub controlul comisarului Albei de Jos.

133. *Viena, 1 ianuarie 1850.* August Treboniu Laurian către Simion Bărnăuțiu; persecutarea de către administrația săsească a unor români, laici sau preoți, străini în Transilvania; apariția „Gazetei Transilvaniei”; numirea funcționarilor alcătuirea unui memorandum despre suferințele românilor, pe care l-a dat lui Mocioni pentru completare și corectare.

134. *Sibiu, 2 ianuarie 1850.* Episcopul Andrei Șaguna către guvernatorul Wohlgemuth; aprobarea, principială, a ridicării unui monument la Câmpeni constituie o recunoaștere a jertfelor românilor din timpul revoluției; cere să fie înaintată, la momentul potrivit, împăratului cererea sa în această privință.

135. *Oradea, 3 ianuarie 1850.* Iosif Roman către George Barițiu; satisfacția și obligația colaborării la „Foaie pentru minte, inimă și literatură”; expedierea unei lucrări spre publicare; aprofundarea limbii române.

135. *Sibiu, 4 ianuarie 1850.* Gavril Munteanu către George Barițiu; despre îndepărtarea din posturi a unor funcționari români, sub pretextul necunoașterii limbii germane; îi cere lui Barițiu să ia atitudine în presă; despre impresia făcută de foile românești asupra lui Eduard Bach.

137. *Sibiu, 10 ianuarie 1850.* Aron Florian către George Barițiu; raportul prefectului Axente Sever; plecarea lui Iancu la Viena; starea sănătății lui Barițiu; arestarea unor preoți români; primirea delegaților bănățeni de către împărat; stipendii pentru studenți; traducerea unui articol al lui Palacki.

138. *Viena, 10 ianuarie 1850.* Delegația națională română de la Viena către Guvern; se protestează împotriva încorporării la Ungaria a unor teritorii locuite de români, a constituirii în Transilvania a unei Țări săsești cu majoritate românească, a nedreptei împărțiri administrative, a numirii unor funcționari compromiși în timpul revoluției; ce cere constituirea românilor din Imperiu într-un corp politic unitar, numirea de funcționari români, folosirea limbii române în administrație, acordarea unui ajutor material pe seama românilor, înființarea unei universități românești.

139. *Holbav, 11 ianuarie 1850.* Scrisoare a lui Ioan Pușcariu, inspector cercual, către George Barițiu; abonarea comunităților săsești ale cercului său la „Gazeta Transilvaniei”; înființarea de școli în satele românești.

140. *București, 12 ianuarie 1850.* Nicolae Bălășescu către Aaron Florian; opiniile agenților diplomatici austrieci din Țara Românească despre realitățile din Transilvania; efectivul trupelor rusești și turcești de ocupație din Principate; simpatiile Rusiei pentru românii ortodocși din Transilvania; sprijinul generalului Lüdgers pentru cauza românilor din Transilvania; organizarea bisericească a românilor ortodocși transilvăneni; scepticismul episcopului Șaguna în legătură cu reușita delegaților români din Viena.

141. *Dej, 13 ianuarie 1850.* Scrisoare a lui Gabriel Dorgo către George Barițiu; exprimă marea apreciere de care se bucură „Gazeta Transilvaniei” în rândul românilor; cere expedierea unor exemplare.

142. *Viena, 16 ianuarie 1850.* August Treboniu Laurian către George Barițiu; expedierea și abonarea unor ziare; greutatea cu care românii pot publica în ziarele vieneze; indemnuri privind atitudinea fermă a „Gazetei”; înaintarea memoriului din 10 ianuarie; audiențele delegației românești la miniștri; conținutul memoriului din 10 ianuarie; știri despre Bărnauțiu; chestiunea noii tipografii românești; abonați ai „Gazetei”; sechestrarea averilor școlare și bisericești din Blaj; sosirea episcopului Vasile Erdély la Viena; modul necorespunzător al traducerii legilor în limba română; necesitatea întrunirii unei comisii de filologi români pentru stabilirea unei ortografii și terminologii unitare.

143. *Sibiu, 20 ianuarie 1850.* Scrisoare a profesorului Petru Suciu către George Barițiu; precaritatea situației sale materiale; însărcinarea de a referi asupra ziarelor maghiare; date privind plecarea la Viena a lui Ioan Maiorescu, Aron Florian, Timotei Cipariu, Avram Iancu, Simion Balint și Axente Sever în cauza națională; arestarea unui preot român din Munții Apuseni.

144. *Sibiu, 22 ianuarie 1850.* Aron Florian către George Barițiu; plecarea unor delegați români la Viena; sosirea lui Iancu și Balint la Sibiu; comportamentul politic al episcopului Șaguna; conferința episcopilor ortodocși la Viena; alegerea unui nou episcop la Blaj; date despre Al. Sterca Șuluțiu.

145. *Indol, 23 ianuarie 1850.* Scrisoare a lui Samuil Vlăsa, protopop, către George Barițiu; bucuria pentru reapariția „Gazetei Transilvaniei”; urări pentru redactor.

146. *Blaj, 23 ianuarie 1850.* V. Maior către T. Cipariu; situația grea în care a ajuns, după luptele din 1848—49; îi cere ajutorul în obținerea unei burse din fondul Romanțai, pentru a studia dreptul la Viena.

depus de deputații români la minister; obiecții asupra conținutului său; referiri la raportul nefavorabil asupra lui Avram Iancu și a revoluționarilor din 1848, întocmit de Ivanovici.

160. *Viena, 17 februarie 1850.* Alexandru Papiu Ilarian către guvernatorul Transilvaniei; solicită trimiterea drepturilor stipendiale restante din Fondul Romanțian.

161. *Iași, 18 februarie 1850.* Gheorghe Sion către George Barițiu; prețuirea de care se bucură Barițiu în Moldova; mahnirea generală pentru suspendarea „Gazetei Transilvaniei”; încrederea tuturor în activitatea națională a lui Barițiu; demisia lui Sion din postul ocupat; primirea comisarilor Turciei și Rusiei la Iași; dezinteresul pentru cauza națională; trimiterea din Transilvania a unui perceptor pentru fiii lui N. Ghica.

162. *Brașov, 18 februarie 1850.* George Barițiu către Delegația națională din Viena; cere să se intervină în favoarea prefecților și tribunilor români amenințați cu închisoarea; necesitatea combaterii atacurilor împotriva românilor, tipărite în presa străină; caracterul favorabil al rapoartelor cerute de Wohlgemuth despre Landsturmul românesc; temeri că Avram Iancu și Simion Balint vor fi împiedicați să se întorcă acasă; speranțe ale poporului privind lucrările delegației de la Viena; zvonuri că membrii ei erau rău văzuți la Curte; rapoartele înștiințate ale guvernatorului Wohlgemuth despre conducătorii români.

163. *Viena, 19 februarie 1850.* Memoriul românilor din comitatele Caraș și Timiș către împărat; se cere independența bisericii ortodoxe române față de mitropolia sârbească, numirea unui episcop român, dregători români proporțional cu numărul populației, recunoașterea limbii române ca limbă oficială, emiterea unei patente prin care să se garanteze drepturile națiunii române.

164. *Ungvar, 19 februarie 1850.* Un preot anonim din dieceza Muncaciului către George Barițiu; deplânge inactivitatea națională a românilor din Sătmar și Maramureș; apreciază realizările naționale ale rutenilor; trimite două materiale pentru „Gazeta Transilvaniei”; promite alte colaborări.

165. *[Ungvar, 19 februarie 1850].* Apel al unui preot anonim din dieceza Muncaciului, adresat protopopilor și preoților români din Sătmar; exprimă bucuria pentru recunoașterea politică a românilor; deplânge inactivitatea conducătorilor români din Sătmar pentru folosirea limbii române în administrație și numirea de funcționari români; apreciază realizările naționale ale rutenilor; cheamă pe protopopii și preoții români să acționeze pentru introducerea limbii române în administrația publică.

166. *Rețeg, 21 februarie 1850.* Scrisoare a unui funcționar român anonim către George Barițiu; nefolosirea limbii române în administrația districtului Rețeg; favorizarea limbii germane de către comisarul districtual; nedreptățirea românilor la repartizarea funcțiilor publice.

167. *Sibiu, 21 februarie 1850.* Gavril Munteanu către Delegația națională din Viena; pledează pentru trimiterea la Viena a rapoartelor favorabile românilor; despre unele conflicte locale evitate între românii uniți și neuniți; nevoia de a avea un mitropolit unit și unul ortodox, emancipați de sub jurisdicția bisericii romano-catolice maghiare și de sub cea a Patriarhiei sârbe de la Novisad; despre lipsa, în regiunea Sibiului, a unor avocați români care să apere interesele poporului; despre funcționarii români din Transilvania și poziția lor precară în aparatul administrativ; rapoartele prefecților români din Transilvania să fie trimise ziarelui „Bucovina” din Cernăuți.

168. *Toracul Mic, 22 februarie 1850.* Scrisoare a capelanului Pavel Fizeșan, către George Barițiu; cere trimiterea unor cărți; suferințele victimelor războiului civil; știrea răspândită în cercurile sârbești, privind alegerea lui Andrei Șaguna ca mitropolit; abuzurile unor preoți sârbi față de români; dorința separării românilor ortodocși de ierarhia sârbească; publicarea în „Gazeta Transilvaniei” a acestor relatări.

169. *Viena, 25 februarie 1850.* Petiția delegației naționale române la Viena, către împărat; se cere invalidarea hotărârilor luate de Universitatea săsească, fără considerarea drepturilor națiunii române.

170. *Brașov, 25 februarie 1850.* George Barițiu către August Treboniu Laurian; anunță că „Gazeta Transilvaniei” și „Foaia pentru minte, inimă și literatură” au fost interzise și s-a încercat sechestrarea tipografiei; delegația să intervină pentru suspendarea interdicției.

171. *Sibiu, 27 februarie 1850.* Gavril Munteanu către Delegația națională din Viena; motivele probabile ale interdicției „Gazetei Transilvaniei”; tratamentul nedrept al comunităților române de pe Pământul Crăiesc; era necesar ca ele să se plângă direct tronului; compoziția sinodului român ortodox ce urmează să se țină la Sibiu.

172. *Nanda, 28 februarie [1850].* Preotul Moise Sora Novac către George Barițiu; bucuria pentru reparația „Gazetei Transilvaniei”; atitudinea neutră a episcopului greco-catolic din Oradea în problemele naționale; numirea unor funcționari comitatensi maghiari, ostili românilor; suferințele în timpul revoluției; abuzurile funcționarilor locali maghiari.

173. *Brașov, 28 februarie 1850.* George Barițiu către Ioan Maiorescu; scrisorile expediate prin poștă sunt deschise și citite de autorități; românii sunt acuzați pe nedrept că doresc să domine naționalitățile conlocuitoare; despre motivele reale ale interdicției „Gazetei Transilvaniei”; poporul este nemulțumit din cauza interzicerii singurului organ de presă român; cere să se intereseze de o tipografie; va lupta pentru suspendarea interdicției și va elabora un program; deputații să evite certurile între ei.

174. *Sibiu, 28 februarie 1850.* Guvernatorul Transilvaniei către comandanții de districte; cere ca funcționarii care nu cunosc bine limba germană să o învețe în scurt timp, deoarece corespondența către autoritățile centrale ca și cea cu comisarii cercurilor și comisarii subcercurilor urmează să se facă în limba germană.

175. *[Simleul-Silvaniei], 10 ianuarie—9 februarie 1850.* Alexandru Sterca Șuluțiu către George Barițiu; anunță că i-a trimis spre publicare actele soborului din Sălaj, în privința școlilor; apel către națiune pentru înființarea de școli; atrage atenția asupra însemnătății deosebite a școlilor sătești.

176. *Brașov, 2 martie 1850.* Programul „Gazetei Transilvaniei” și „Foaiei pentru minte, inimă și literatură”, întocmit de George Barițiu, redactor responsabil; cele două periodice vor publica dispozițiile guberniale și legile statului, vor dezbate chestiunile Imperiului și ale provinciei, în limitele constituției din 4 martie 1849 și se vor preocupa cu problemele națiunii române, în spiritul § 5 al acesteia; dezideratele constituirii unui teritoriu propriu național și a unui statut de egalitate cu celelalte națiuni; cele două publicații vor dezvălui publicului neajunsurile administrației în scopul îndreptării lor.

177. *Sibiu, 3 martie 1850.* Gavril Munteanu către delegația națională din Viena; persecuțiile la care sunt supuși românii din Pământul Crăiesc; finalizarea rapoartelor lui Iancu și Balint; stadiul în care se găsea raportul lui Axente; intervenția infructuoasă a episcopului Șaguna la Wohlgemuth pentru reparația „Gazetei”; vestea privind interzicerea ziarului „Bucovina”; perspectivele reeditării lor.

178. *Brașov, 4 martie 1850.* George Barițiu către A. T. Laurian; pledează pentru reparația „Gazetei” și acordarea unui teritoriu național autonom pentru români; intervenția generalului Lüders pentru suspendarea „Gazetei”; supravegherea la care sunt supuși românii din Principate și cei din Transilvania; agitația tatei înființării unei tipografii; cenzurarea cărților; despre decorațiile rusești acordate unor prefecți și tribuni români.

179. *Sibiu, 6 martie 1850.* Gavril Munteanu către Delegația națională din Viena; rușii nu sunt de acord cu emanciparea românilor din Imperiul habsburgic; rușii au cerut interzicerea „Gazetei”; să se scrie în ziarele străine că românii, ungurii și austriecii trebuie să fie perfect egali între ei.

180. *Sibiu, 9 martie 1850.* Guvernatorul Transilvaniei către comandantul militar din Braşov; interzicerea apariţiei „Gazetei Transilvaniei”.

181. *Viena, 11 martie 1850.* Delegaţia naţională română de la Viena către împărat; argumente în favoarea acordării drepturilor politice pentru naţiunea română; situaţia tristă în care se găseau românii în Monarhia habsburgică.

182. *Iaşi, 13 martie 1850.* Constantin Hurmuzachi către Andrei Şaguna; apreciază rolul şi abilitatea lui în frământările politice din ultimii ani şi îşi exprimă compasiunea pentru suferinţele îndurate şi ingratitudea care i se arată; intervenţii pe lângă principele Moldovei, ministrul cultelor, Kogălniceanu, episcopi şi prelaţi, în vederea expedierii unor ajutoare pe seama bisericilor ortodoxe şi a românilor ardeleni.

183. *Sibiu, 13 martie 1850.* Gavril Munteanu către George Bariţiu; despre zvonul arestării delegaţilor români la Viena; primirea şi activitatea acestora în capitala imperiului; strădaniile pentru reapariţia „Gazetei”; abuzurile autorităţilor din Sibiu.

184. *Pesta, 14 martie 1850.* Ioan Gozman către Ioan Maiorescu; suferinţele românilor în timpul guvernării maghiare din 1848—1849; desconsiderarea intereselor românilor; terorizarea deputaţilor români din parlamentul de la Pesta; justificări ale activităţii lor; cere să intervină pe lângă miniştrii austrieci în favoarea parlamentarilor români; dorinţa de a se întâlni cu generalul Magheru şi cu alţi fruntaşi români.

185. *Sibiu, 15 martie 1850.* Guvernatorul Transilvaniei către episcopul Andrei Şaguna; a fost înştiinţat că în adunările pentru alegerea delegaţilor la sinodul diecesan s-au adoptat hotărâri politice incompatibile cu starea excepţională în care se găsea Transilvania; interzice în viitor asemenea adunări.

186. *Viena, 18 martie 1850.* Studenţii români de la Viena către sinodul ortodox de la Sibiu; cer ca, în virtutea hotărârilor adunării de la Blaj, sinodul să se situeze pe poziţia independenţei bisericii româneşti şi a egalităţii ei cu celelalte biserici din Transilvania; se propune înfiinţarea unor şcoli normale, reale, tehnice, a unor gimnazii, preparandii şi a unei universităţi pe seama naţiunii române.

187. *Viena, 19 martie 1850.* August Treboniu Laurian către Simion Bărnuţiu; audienţa din 8 martie la Francisc Iosif I; Iancu şi împăratul au comunicat în latină; promisiunea împăratului că guvernul va satisface cererile românilor; tratative cu miniştrii Bruck şi Bach; întoarcerea acasă a unor delegaţi în vederea pregătirii sinoadelor bisericeşti; trimite exemplare din ziarele apărute în Monarhie; relatează despre alcătuirea unei terminologii juridice româneşti.

188. *Sibiu, 20 martie 1850.* Andrei Şaguna către Constantin Hurmuzachi; îi mulţumeşte pentru ajutorul oferit bisericilor ortodoxe române din Transilvania; relatează despre condiţiile grele în care s-a ţinut sinodul ortodox român şi despre importante revendicări formulate în timpul dezbaterilor; este nemulţumit de ingratitudea şi atitudinea regimului faţă de români.

189. *Zărneşti, 20 martie 1850.* Comuna Zărneşti către guberniul Transilvaniei; protestează împotriva abuzurilor arendaşului Martin Dück.

190. *Braşov, 26 martie 1850.* Negustorii români braşoveni către Ludovic Wohlgemuth; despre jefuirea averilor lor de către trupele maghiare în timpul războiului; cer despăgubiri, fie din partea statului fie din a făptaşilor.

191. *Sibiu, 28 martie 1850.* Aaron Florian către Ioan Maiorescu; despre sinodul ortodox român; cererea lui I. Mureşan pentru reapariţia „Gazetei Transilvaniei”; programul acesteia; atitudinea guvernatorului Wohlgemuth faţă de români; dorinţa remunerării membrilor Comitetului Român de Pacificaţiune; se cere ca Laurian şi Bărnuţiu să intervină în acest sens la guvern; decorarea prefeţilor Bălăşescu, Iancu şi Axente cu ordinele ruseşti Sf. Vladimir şi Sf. Stanislav.

192. *Braşov, 30 martie 1850.* George Bariţiu lui Ioan Maiorescu; mulţumeşte pentru intervenţiile făcute de delegaţia de la Viena pentru reparaţia „Gazetei”; despre situaţia grea a „Bucovinei”; demersuri pentru o tipografie; anunţă că în timpul sinodului ortodox român garnizoana din Sibiu a fost pusă în stare de alarmă; cererea lui Avram Iancu ca sinodul să dezbată şi chestiunile politice; modul de desfăşurare a sinodului de la Sibiu.

193. *Sibiu, 30 martie 1850.* Aaron Florian către Ioan Maiorescu; despre remunerarea românilor care s-au evidenţiat în revoluţie; dorinţa episcopului Şaguna pentru apariţia la Viena a unei gazete redactate în limbile germană şi română care să apere interesele românilor; despre raporturile dintre Bariţiu şi Şaguna; opiniile lui Iosef Glanz despre meritele românilor şi ale Comitetului Român de Pacificaţiune; recomandarea sa pentru remunerarea unor conducători români.

194. *Pesta, 31 martie 1850.* Sigismund Pop către Ioan Maiorescu şi August Treboniu Laurian; terorizarea deputaţilor români din parlamentul de la Pesta; dezacordul lor cu planurile centralizatoare maghiare; persecuţia la care sunt supuşi din partea autorităţilor austriece; cere să se intervină la împărat şi la miniştrii pentru foştii deputaţi; detenţia lui Eftimie Murgu.

195. *[Viena, martie 1850].* Delegaţia română din Viena către consistoriul diecesan din Sibiu; se exprimă satisfacţia pentru convocarea sinodului diecesan din Sibiu; adeviziunea faţă de strădaniile pentru reînfiinţarea unei ierarhii bisericeşti autonome la românii din Imperiul Austriac; importanţa existenţei mitropoliei româneşti independente de sârbi, pentru fortificarea eforturilor în vederea menţinerii fiinţei naţionale.

196. *Braşov, [martie 1850].* G. Bariţiu către Alecu Hurmuzachi; aduce la cunoştinţa redacţiei ziarului „Bucovina” înlăturarea sa de la conducerea „Gazetei Transilvaniei”.

197. *Viena, 1 aprilie 1850.* I. Maiorescu către G. Bariţiu; îl informează că generalul Lüders a trimis guvernatorului Wohlgemuth trei decoraţii „Sf. Stanislav” pentru Iancu, Balint şi Axente; referiri la intenţia lui Iancu de a înfiinţa o tipografie românească.

198. *Braşov, 3 aprilie 1850.* Ioan Jipa, Ioan Juga şi Rudolf Orghidan către Ioan Maiorescu; trimiterea la Viena a doi delegaţi pentru apărarea intereselor negustorilor şi meseriaşilor români din Braşov; importanţa relaţiilor economice cu Principatele pentru Imperiu şi pentru Transilvania; imperativul ca diplomaţia imperială să sprijine neutralitatea reală a Principatelor.

199. *Braşov, 3 aprilie 1850.* George Bariţiu către Ioan Maiorescu; cere să pledeze la Viena pentru interesele negustorilor români şi pentru sprijinirea diplomatică şi economică a Principatelor; lista întocmită de către Iosef Glanz cu conducătorii români ce urmau să fie decoraţi; felicitările primite de protopopul Ioan Popasu pentru modalitatea desfăşurării lucrărilor sinodului ortodox român.

200. *Braşov, 5 aprilie 1850.* George Bariţiu către Ioan Maiorescu; combate acuzaţiile unor deputaţi români de la Viena care îl bănuiesc de şovăire în privăţurile nefondate ale saşilor; despre prigonirile şi nedreptăţile suferite de românii din Pământul Crăiesc; se aşteaptă aprobarea pentru reparaţia „Gazetei”.

201. *Viena, 6 aprilie 1850.* T. Cipariu către V. Raţiu; situaţia delegaţiei naţionale române de la Viena; acţiuni în vederea îmbunătăţirii situaţiei şcolilor din dieceza Blajului; convocarea unui sinod diecesan.

202. *Braşov, 8 aprilie 1850.* George Bariţiu către Ioan Maiorescu; divergenţele sale cu unii deputaţi, care nu au avut încredere în el, în 1848, şi au înţărâtat tineretul împotriva lui; opinia sa despre tipografia dorită de Iancu şi Laurian; îi cere să achiziţioneze o tipografie de la Praga; îl întreabă dacă Iancu a donat banii naţiunii sau i-a dat numai împrumut.

203. *Sibiu, 10 aprilie 1850.* Aron Florian către George Barițiu; despre înființarea unei tipografii românești la Brașov; despre reprezentarea corespunzătoare a negustorilor români brașoveni în cadrul Camerei de comerț pe cale de înființare.

204. *[Sibiu], 10 aprilie 1850.* Memoriul sinodului ortodox de la Sibiu către împărat; se cere independența bisericii ortodoxe române; asigurarea existenței națiunii române; restaurarea mitropoliei ortodoxe din Transilvania; dotarea clerului și bisericilor ortodoxe; înființarea de școli; acordarea de stipendii.

205. *Sibiu, 12 aprilie 1850.* Aron Florian către Ioan Maiorescu; retragerea trupelor străine din București; activitatea Delegației române de la Viena; cererea lui Barițiu adresată comandantului Chavanne pentru aprobarea unei tipografii; protestul negustorilor români din Brașov împotriva monopolului corporațiilor meșteșugărești săsești; știri despre ziarul „Bucovina” din Cernăuți; știri despre situația din Blaj.

206. *Viena, 12 aprilie 1850.* Delegația națională de la Viena către ministerul cultelor și învățământului; cere trimiterea în Transilvania a unui comisar ministerial pentru rezolvarea problemelor școlare românești.

207. *Oradea, 12 aprilie 1850.* Comisarul Jósa Péter către comisarul regesc din Arad; planul organizării unei întruniri la Cuvin, cu prilejul trecerii lui Avram Iancu; măsuri pentru împiedicarea ei.

208. *Arad, 17 aprilie 1850.* Fragment de scrisoare; denunțul făcut împotriva lui Avram Iancu la guvernatorul Wohlgemuth, că în drum spre Viena a organizat consfătuiri politice cu fruntașii arădeni ai națiunii române.

209. *Viena, 19 aprilie 1850.* T. Cipariu către prepozitul capitular din Blaj, V. Rațiu; despre acordarea unor burse pentru studenții români și despre strădanile de a se obține încă două episcopii românești unite, la Baia Mare și Lugoj.

210. *Viena, 22 aprilie 1850.* Ministerul de Finanțe din Viena către guvernatorul Wohlgemuth; precizări în legătură cu acordarea bursei lui Alex. Papiu Ilariân și Iosif Hodoș din fondul Simion Romanțai.

211. *Viena, 23 aprilie 1850.* August Treboniu Laurian către Simion Bărnuțiu; recomandă pentru postul de episcop greco-catolic pe: Constantin Alutan, Timotei Cipariu, Alexandru Sterca Șuluțiu și Constantin Papfalvi; aprobarea sinodului greco-catolic; venirea lui Șuluțiu la Viena; refuzul aprobării cerute de Barițiu pentru o tipografie; comportamentul funcționarilor maghiari din districtul Albei Iulii față de români.

212. *Brașov, 29 aprilie 1850.* George Barițiu către Ioan Maiorescu; acoperirea de către negustorul I. G. Ioan a cheltuielilor materiale legate de deschiderea unei tipografii; posibilitatea ca el și Maiorescu să editeze împreună un ziar național la Brașov; situația delicată a celor decorați.

213. *Viena, 29 aprilie 1850.* August Treboniu Laurian către Simion Bărnuțiu; primirea lui Alexandru Sterca Șuluțiu de către miniștrii austrieci; memoriul solicitat de Bach privind starea bisericii române unite; atitudinea politică a episcopului Erdély; instituirea unei comisii pentru noile episcopii unite de Baia Mare și Lugoj; suspendarea sinodului ortodox de la Arad; amânarea aprobării pentru reparația „Gazetei”; venirea la Viena a lui Eudoxiu Hurmuzachi și Aron Florian; sosirea lui Andrei Mocioni.

214. *Cernăuți, 1 mai 1850.* A. Hurmuzachi către G. Barițiu; reluarea corespondenței lor; greutățile întâmpinate în editarea „Bucovinei”; solicită colaboratori permanenți din Transilvania și Banat.

215. *Vâlcele, 10 mai 1850.* Protopopul Ioan Moga către magistratul Brașovului; cere să se ia măsuri pentru restituirea localului școlii din Budla, ocupată de Béldi István.

216. *Sibiu, 11 mai 1850.* Josef Bedeus către ministrul cultelor, Leo Thun; informații privind starea fondului de burse Simion Romanțai.

217. *Viena, 11 mai 1850.* August Treboniu Laurian către Simion Bărnuțiu; atacurile sașilor asupra românilor și a guvernatorului Wohlgemuth; neglijarea românilor la numirea de judecători; aprobarea ținerii sinodului ortodox de la Arad; structura sinodului; opoziția sașilor și maghiarilor ca românii uniți să aibă mitropolit și arhiepiscopie proprie.

218. *Pesta, 11 mai 1850.* Un anonim către Ioan Maiorescu; intervenția delegației la Viena pentru eliberarea foștilor deputați români din parlamentul Ungariei; activitatea foștilor deputați români din parlament pentru interesele românilor; necesitatea unui ziar la Viena care să apere națiunea română; popularizarea cauzei naționale românești prin articole publicate în mai multe limbi; reprezentarea cauzei maghiare pe lângă marile puteri.

219. *Vârșeț, 17 mai 1850.* Tincu Velia către George Barițiu; exprimă compasiunea pentru suferințele îndurate în timpul revoluției; persecuțiile la care sunt supuși preoți români din Banat; știrea privind unirea confesională a tuturor românilor; știrea că Andrei Șaguna s-ar fi ales mitropolit; situația clerului românesc bănățean supus ierarhiei sârbești; cere informații privind activitatea delegației naționale de la Viena.

220. *Sibiu, 17 mai 1850.* Andrei Șaguna către Ioan Maiorescu; intenția politicienilor maghiari și sași de a înlătura noul guvern al Transilvaniei; riscurile prezentate de această perspectivă pentru români; intenția guvernului imperial de a asigura improprietărea împotriva voinței aristocraților maghiari și a birocratilor sași.

221. *Vingrad, 19 mai 1850.* Gavril Munteanu către Delegația română din Viena; raportul său privind luptele din 1848—49; nesoluționarea cauzei românilor de către sași; despre funcționarii români și despre alegerea noului episcop unit; nedreptățirea atacurilor la care este supus Wohlgemuth; oportunitatea apărării lui de către români; atitudinea guvernatorului față de români în comparație cu a comisarilor civili maghiari; consideră că românii trebuie să se retragă din viața politică.

222. *[Roșia, mai 1850].* Simion Balint către Leon Barițiu; călătoria sa la Viena; raportul său privind luptele din 1848—49; nesoluționarea cauzei românești la Viena; încrederea în viitorul națiunii; necesitatea unei mai mari fermități pentru impunerea limbii române în administrație; vestea privind reparația „Gazetei”; viitoarea sa călătorie la Sibiu; a doua plecare a lui Avram Iancu la Viena.

223. *Roșia, 5 iunie 1850.* Simion Balint către un membru al delegației române din Viena; numirea unor funcționari români în Transilvania; decorațiile rusești pentru Iancu, Axente și Bălășescu; încarcerarea la Alba Iulia a unor foști conducători români din 1848—1849.

224. *Cernat, 6 iunie 1850.* Notarul Peter Schneider din Cernat către Magistratul Brașovului; cere instrucțiuni și ajutor împotriva românilor, care refuză să presteze lucrările de interes public; agitațiile lui Stan Albuleț și Stan Blebea.

225. *Gârceiu, 17 iunie 1850.* Ladislau Andrăsi către Szilasi; despre proiectul de înființare a unei școli românești în Brad.

226. *Zărnești, 20 iunie 1850.* Obștea satului Zărnești către Ioan Bran; protestează împotriva execuției militare trimise asupra sa; cere inspectorului cercului Bran să intervină pentru retragerea ei și pentru soluționarea pe cale legală a cauzelor sale.

227. *Oradea, 30 iunie 1850.* Comitele suprem al districtului Bihor, către Bölöny Menyhárt, primarul orașului Oradea; înștiințează că românii transilvăncii vor ține adunări populare cu ocazia târgurilor de vară; reclamă măsuri de ocrotire a populației maghiare în fața pericolului adunărilor populare românești.

228. *Oradea, 3 iulie 1850.* Bölöny Menyhárt, primarul orașului Oradea către căpitanul Stepanovics Lajos; anunță că Avram Iancu a obținut pașaport pen-

tru a călători la Viena și în Tirol; cere ca activitatea și conversația lui să fie supravegheate și să se raporteze primăriei orașului.

229. *Oradea, 3 iulie 1850.* Comisarul suprem imperial regal al districtului Bihor, către Bölöny Menyhárt, primarul orașului Oradea; anunță că Avram Iancu a obținut pașaport pentru a călători la Viena și Tirol; cere ca activitatea și conversația lui să îi fie supravegheate și să se raporteze comandamentului militar.

230. *Baia de Criș, 9 iulie 1850.* Românii din Baia de Criș și Brad către guvernatorul Ludovic Wohlgemuth; exprimă satisfacția pentru eliberarea de sub terorismul maghiar; se apreciază imparțialitatea funcționarilor imperiali din cele două subcercuri; speranța că vizita guvernatorului și a lui Bach în cele două subcercuri va spulbera defăimările la care erau supuși românii de aici.

231. *Sibiu, 9 iulie 1850.* Apel către români pentru împiedicarea demersurilor sașilor în vederea desființării Regimentului II de graniță român.

232. *Viena, 9 iulie 1850.* Ion Maiorescu către George Barițiu; vești despre românii din Viena; intenția lui Laurian de a scoate o gazetă românească; cere două manuscrise bulgărești din arhiva bisericii Sf. Nicolae din Brașov, spre a fi transmise pentru Biblioteca națională din Praga.

233. *Blaj, 13 iulie 1850.* Scrisoare a lui Ioan Rusu către George Barițiu; suspendarea sa din funcția de inspector, datorită necunoașterii limbii germane; hotărârea de a-și continua studiile la Viena; cere sfatul lui Barițiu.

234. *Șimleul Silvaniei, 14 iulie 1850.* Alexandru Sterca Șuluțiu către Andrei Șaguna; intenția lui de a-l întâlni, pentru a dezbate o chestiune de mare importanță pentru viitorul națiunii; speranță că Maiorescu l-a informat pe episcop despre acțiunile lui de la Viena; susținerea aici a guvernatorului Wohlgemuth, atacat de sași; pledează pentru încetarea certurilor religioase între românii uniți și ortodocși; declară că va lupta în continuare pentru interesele națiunii române.

235. *Viena, 17 iulie 1850.* Ioan Maiorescu către Andrei Șaguna; încercările de a se înființa o tipografie românească la Brașov; audiențele fruntașilor români la ministrii și comisarii austrieci; răspunsurile date în presă unor atacuri săsești împotriva românilor; incorectitudinea lui August Treboniu Laurian, în ceea ce privește tipărirea rapoartelor prefecților români Iancu, Axente și Balint; știri privind cartea „Die Römänen der Österreichischen Monarchie”; necesitatea venirii lui Șaguna la Viena.

236. *Viena, 17 iulie 1850.* Ioan Maiorescu către Andrei Șaguna; tipărirea rapoartelor prefecților și împărțirea unor exemplare între români; roagă să intervină, pentru a aplana conflictele dintre uniți și ortodocși.

237. *Câmpeni, 19 iulie 1850.* Românii din Câmpeni către Ludovic Wohlgemuth; dovezi că satele au avut drept de proprietate asupra unor păduri; se enumeră impozitele și prestațiile plătite și efectuate de acestea pe seama Fiscului; cer redarea drepturilor lor și recunoașterea proprietăților comunităților sătești asupra unor păduri.

238. *Sibiu, 22 iulie 1850.* Episcopul Andrei Șaguna către guvernul austriac; necesitatea aplicării în Transilvania a principiului egalității naționale proclamat în 4 martie 1849; favorizarea sașilor și secuilor prin noua împărțire teritorială; numărul mic al funcționarilor români; necesitatea separării justiției de administrație și a introducerii codului civil și penal austriac; nedreptățile suferite de românii din Pământul Crăiesc; imperativul desființării breslelor; instaurarea deplinei egalități a confesiunii ortodoxe cu celelalte confesiuni; pierderile suferite de ortodocși în timpul revoluției; restaurarea vechii mitropolii ortodoxe a Transilvaniei; impunerea unui cens mic; asigurarea proprietăților țărănești; sprijinirea de către stat a școlilor; menținerea și pe mai departe a regimentelor românești de graniță.

239. *Blaj, 30 iulie 1850.* Vicarul general capitular Constantin Alutan către protopopii uniți din Transilvania; îi cheamă la sinodul general de la Blaj, din 18/30 septembrie, în vederea alegerii noului episcop.

240. *Viena, 3 august 1850.* Ioan Maiorescu către George Barițiu și Gavril Munteanu; intenția Vienei de a crea în Ardeal trei teritorii naționale: maghiar, săsesc și românesc; revendicările politice ale românilor, numirea unui român în postul de referent.

241. *Viena, 6 august 1850.* Delegația română de la Viena către ministerul cultelor și învățământului; se cere acordarea unor stipendii pe seama tinerimii studioase române.

242. *Sibiu, 6 august 1850.* Feldmareșalul Chavanne către oficiul districtual Brașov; despre alegerile de deputați pentru sinodul greco-catolic de la Blaj.

243. *Timișoara, 17 august 1850.* Feldmareșalul Alexandru Coronini către guvernatorul Ludwig von Wohlgemuht; îl informează despre activitatea unor oameni politici români.

244. *Vâlcele, 20 august 1850.* Gavril Muteanu către George Barițiu; protestele Gremiului negustoresc din Brașov împotriva nesocotirii drepturilor comercianților români; revendicările membrilor Gremiului, pentru stimularea comerțului brașovean.

245. *Brașov, 21 august 1850.* Iacob Mureșanu către episcopul Andrei Șaguna; roagă să intervină pe lângă guvernatorul Transilvaniei pentru aprobarea reapariției „Gazetei Transilvaniei” și a „Foaii pentru minte, inimă și literatură”.

246. *Dresden, 26 august 1850.* Petre Suciu către George Barițiu; călătoria sa de la Galați la Viena; întâlnirea sa cu unii dintre fruntașii politici români; vești din Viena; călătoria la Praga; sosirea la Dresda; continuarea studiilor sale universitare; necesitatea reapariției „Gazetei Transilvaniei”.

247. *Sibiu, 27 august 1850.* Andrei Șaguna către clerul și poporul român ortodox din Transilvania; anunță aprobarea primită de la Guberniu în vederea înființării unei tipografii pentru tipărirea cărților bisericești și școlare și pentru dezvoltarea culturii naționale.

248. *Purcăreni, 27 august 1850.* Locuitorii români din satul Purcăreni către guvernatorul Transilvaniei; cer să se ia măsuri în vederea participării lor în aceeași măsură cu maghiarii la beneficiile și averea comunității, precum și înlocuirea judeului maghiar.

249. *Marpod, 29 august 1850.* Locuitorii români din satul Marpod către conducerea scaunului Nocrich; cer, în virtutea principiilor egalității naționale, reprezentarea lor în conducerea satului, acordarea de ajutoare pentru școala și biserica românească, înzestrarea preotului român din averea comunală, după exemplul celui săsesc.

250. *Viena, 5 septembrie 1850.* Timotei Cipariu, August Treboniu Laurian, Ioan Maiorescu și Simion Balint către ministerul cultelor; persecuțiile la care au fost supuși românii în timpul principilor calvini și condițiile sub care s-a făcut trecerea lor la confesiunea greco-catolică; se cere aprobarea întrunirii la Blaj a unui sinod din care să facă parte și mirenii, potrivit tradițiilor bisericii orientale.

251. *[Brașov], 9 septembrie 1850.* Iacob Mureșan către publicul românesc; se anunță reapariția „Gazetei Transilvaniei” și a „Foii pentru minte, inimă și literatură”; programul lor; cere sprijin și colaborare.

252. *Viena, 10 septembrie 1850.* Alexandru Papiu Ilarian către Ștefan Moldovan; îi face cunoscute părerea delegaților români din Viena în legătură cu ai dieceșei; se cere apărarea principiului sinodului mixt și alegerea unui episcop

253. *Lugoj, 16 septembrie 1850.* Memoriu al preotului suspendat, Dimitrie Theodory către împărat; apologia reformelor înfăptuite în Austria în 1848; ridicarea națiunii maghiare împotriva dinastiei; tendința popoarelor nemaghiare față de tron; sacrificiile făcute de români în timpul revoluției; ignorarea drepturilor națiunii române după restabilirea păcii; nedreptățirea populației românești prin sistarea circulației bancnotelor maghiare; favorizarea elementului aristocratic maghiar; recompensarea sârbilor și sașilor; arestarea a 170 de preoți români din diececele Timișoarei și Vârșetului; scopurile acestor arestări; uzurparea drepturilor națiunii române de către ierarhia sârbească; cere, pe baza certificatului de nevinovăție politică, eliberat de comisia militară de purificare din Timișoara, să fie repus în funcția sa.

254. *Viena, 19 septembrie 1850.* Delegația națională română de la Viena către Ministerul Cultelor; protestează împotriva amestecului primatului Ungariei în treburile interne ale bisericii greco-catolice din Transilvania.

255. *Viena, 19 septembrie 1850.* Simion Bărnuțiu, August Treboniu Laurian și Ioan Maiorescu către sinodul diecesei greco-catolice a Transilvaniei; se trimit copiile celor două petiții, înaintate în 5 și 29 septembrie, Ministerului cultelor; cer să fie citite în sinod.

256. *Viena, 28 septembrie 1850.* Alexandru Papiu Ilarian către George Barițiu; despre motivele invocate de români pentru refuzarea decorațiilor austriece; pledează pentru neacceptarea decorațiilor de către conducătorii români.

257. *Blaj, 30 septembrie 1850.* Clerul greco-catolic român, către împărat; se cere reînființarea mitropoliei românești și a instituției sinodale după vechea datină, alegerea unui mitropolit greco-catolic, ridicarea de școli naționale, subvenționate de stat, îmbunătățirea stării materiale a clerului român.

258. *Viena, [septembrie 1850].* Tinerimea studioasă română de la Viena către sinodul greco-catolic de la Blaj; se cere să se solicite constituirea unui sinod la care să ia parte și mirenii; noul sinod să apere, în virtutea hotărârilor adunării de la Blaj, independența bisericii unite; să se tragă la răspundere cei care au făcut posibile ingerințele arhiepiscopului de Strigoniu în treburile interne ale bisericii unite; noul sinod să aleagă ca episcop un om gata să apere drepturile bisericii și ale națiunii române.

259. *Arad, 5 octombrie [1850].* Atanasie Sandor către redacția „Gazetei Transilvaniei”; bucuria prilejuită de reapariția „Gazetei Transilvaniei”; importanța presei în viața popoarelor; nevoia editării mai multor ziare românești; separarea românilor ortodocși de ierarhia sârbească; organizarea administrativă și juridică; predominarea funcționarilor maghiari.

260. *Roșia, 8 octombrie 1850.* Simion Balint către Alexandru Papiu Ilarian și Iosif Hodoș; despre condițiile grele în care s-a ținut sinodul greco-catolic de la Blaj; despre perchezițiile efectuate de autoritățile austriece în locuința lui S. Balint; atașamentul emitentului față de principiile enunțate pe Câmpia Libertății de la Blaj.

261. *Sibiu, 22 octombrie 1850.* Guvernatorul Transilvaniei către Simion Bărnuțiu; îi trimite actul oficial de conferire a decorației Crucea de aur pentru merite.

262. *Viena, [octombrie 1850].* Alocuțiunea studenților români din Viena adresată episcopului Șaguna, cu prilejul sosirii sale în capitala Imperiului; necesitatea unității politice a națiunii peste deosebirile confesionale; înființarea de școli naționale.

263. *Roșia, 9 noiembrie 1850.* Simion Balint către August Treboniu Laurian; *Documentele* lui A. T. Laurian în Transilvania și Banat; îngrijorarea moșilor pentru soarta lui Avram Iancu, plecat la Viena.

264. *Cenade, 15 noiembrie 1850.* Axente Sever către Franz Salmen; promisiunile făcute românilor de către generalul Puchner în 1848—49; libertatea și egalitatea politică; funcționari publici, școli, întreținerea trupelor de lăncieri;

sacrificiile umane și materiale, făcute de români în timpul revoluției; neîndeplinirea promisiunilor făcute națiunii; declarația că nu poate primi și purta decorația imperială, deoarece națiunea nu a luptat pentru ca el să fie decorat ci pentru egalitate și dreptate; va accepta medalia doar când promisiunile vor deveni fapte.

265. *Cărpiniș, 25 noiembrie 1850.* Parohul Nicolae Fodorianu din Cărpiniș către Avram Iancu; nemulțumirea moșilor față de taxele impuse pentru tăierile de lemne; împotrivirea la recrutări până la sosirea unei asigurări scrise, din partea lui Iancu, că soldații se recrutează pentru împărat.

266. [Brașov], 26 noiembrie 1850. George Barițiu către Ioan Maiorescu; încălcarea de către autoritățile locale săsești a instrucțiunilor Ministerului Comerțului din Viena; nesocotirea intereselor economice ale românilor de pe Pământul Crăiesc; ostilitatea cu care a fost primită reparația „Gazetei Transilvaniei”; imperativul continuării apariției acesteia; necesitatea publicării unor articole în gazetele vieneze și a estompării conflictelor cu sârbii; vești despre Avram Iancu; comunică date despre școli, tipografie și despre circulația cărților lui August Treboniu Laurian.

267. *Vineri, 26 noiembrie 1850.* Declarația lui Alexandru Papiu Ilarian; acceptă decorația crucea de argint acordată de împărat, dar declară că nu o va purta până când nu se va ameliora situația națiunii și a familiei sale.

268. *Viena, 27 noiembrie 1850.* Alexandru Sterca Șuluțiu către Capitlul Blajului; anunță că a fost numit episcop; îndeamnă la unirea forțelor în interesul națiunii române și ale bisericii; pledează pentru subordonarea intereselor private celor obștești; cere să se trimită o dovadă despre purtarea sa în funcțiile ocupate până atunci, pentru a putea obține investitura Romei; enumeră funcțiile eclesiastice deținute până atunci; informează despre intervențiile sale la Viena pentru autonomia bisericii, înființarea unor episcopate unite, înființarea de școli, dotarea clerului, numirea românilor calificați în posturi politice, administrative și în învățământul superior, dotarea parohiilor.

269. *Viena, 28 noiembrie 1850.* Jurământul episcopului greco-catolic Alexandru Sterca Șuluțiu depus în fața ministrului de interne Alexander von Bach; depune jurământ nu numai față de împărat ci și față de națiunea română pe care o va servi, atât ca român cât și ca episcop; va lupta pentru egala îndreptățire și pentru dezvoltarea națiunii sale.

270. *Blaj, 5 decembrie 1850.* Constantin Alutan către Alexandru Sterca Șuluțiu; circularul privind numirea lui Șuluțiu ca episcop; măsuri pentru redeschiderea școlilor, în înțelegere cu comisarul Dorgo; inventarierea pagubelor suferite de episcopie în vremea revoluției; trimiterea listelor acestora guvernatorului Wohlgemuth și episcopului unit de Oradea Vasile Erdely; consemnarea daunelor tipografiei se va face după întoarcerea responsabilului ei, Timotei Cipariu, de la Viena.

271. *Cetatea de Baltă, 12 decembrie 1850.* Ioan Groze și Vasile Albini către Vasile Moldovan; anunță că va fi decorat, împreună cu alți români; pledează pentru acceptarea decorației.

272. *Viena, 13 decembrie 1850.* Alexandru Sterca Șuluțiu către Capitlul Blajului; mulțumește pentru adresa de felicitare; îndeamnă să se facă eforturi pentru îmbunătățirea stării națiunii române și a religiei unite; dispune ca capitlul și comisarul Dorgo să se îngrijească de buna desfășurare a învățământului; cere trimiterea regulată a burselor din fondul romanțian.

273. *Viena, 14 decembrie 1850.* Simion Bărnuțiu către Ludovic Wohlgemuth; înștiințează că s-a reîntors în Viena, după ce a efectuat un tratament; împușcă activă la Viena pentru cauza națională; exprimă speranța că delegația își va a-și continua la Viena, studiile sale juridice.

274. *[Viena, 17 decembrie 1850]*. Alexandru Sterca Țuluțiu către Ministerul Cultelor; despre necesitatea uniformizării ortografiei și manualelor școlare pentru toți românii din Imperiu; argumentează că August Treboniu Laurian, Simion Bărnuțiu și Ioan Maiorescu erau capabili să ocupe posturi nu numai în învățământul superior sau mediu ci și în administrația de stat; imperativul numirii unor funcționari români la toate ministerele și la forurile administrative din Transilvania.

275. *Viena, 19 decembrie 1850*. Alexandru Sterca Țuluțiu către Ludovic Wohlgemuth; dificultățile pe care le comporta noua sa funcție de episcop; suferințele îndurate de românii din Transilvania de-a lungul secolelor; declarația că va sluji cu credință patria, dinastia imperială și națiunea română; speranța că guvernul îi va da concursul necesar îndeplinirii misiunii sale.

276. *Brașov, 20 decembrie 1850*. Comitetul Reuniunii Femeilor Române din Brașov către public; se cere sprijin material pentru ajutorarea și educarea fetelor sărace și a orfanelor rămase de pe urma războiului civil din 1848—1849.

277. *Câmpeni, 20 decembrie 1850*. Testamentul lui Avram Iancu prin care acesta își donează avutul pentru înființarea unei Academii juridice.

278. *Oradea, 21 decembrie 1850*. Comandamentul districtual Bihor către Primăria orașului Oradea; înștiințează despre călătoria farmacistului Orovecz István în nordul Ungariei; comunică că acesta este suspectat de legături cu imigranții din Țara Românească și Moldova; solicită urmărirea lui pe teritoriul aflat sub jurisdicția sa și aplicarea procedurii regulamentare în cazul comiterii unor fapte contrare ordinii.

279. *Poiana, 24 decembrie 1850*. Românii din satele: Mihai Viteazul, Poiana, Cornești și Cheia către delegația națională de la Viena; se aduc la cunoștința delegației nedreptățile care se fac românilor prin înscrierea iobagilor din scaunul Arieșului ca jeleri, excluderea lor de la folosința pământurilor obștești, lipsa de venituri a bisericilor, preoților și învățătorilor români, lipsa oricărui ajutor material pentru români; cer să se intervină pentru ușurarea situației lor.

280. *Oradea, 24 decembrie 1850*. Bölöny Ményhart, primarul orașului Oradea către căpitanul Stepanovits Lajos; înștiințează, despre călătoria farmacistului Orovecz István în nordul Ungariei; comunică că acesta este suspectat de legături cu imigranții din Țara Românească și Moldova; solicită urmărirea lui.

281. *[Viena, 27 decembrie 1850]*. Alexandru Sterca Țuluțiu către Capitlul blăjean; cere să intervină prompt pentru achitarea burselor din fondul roman-tian pe seama studenților români de la Viena.

282. *Viena, 29 decembrie 1850*. Delegația națională română de la Viena către ministrul cultelor și învățământului; se cere înființarea la Cluj a unei facultăți românești filosofice-juridice.

283. *Viena, 30 decembrie 1850*. Delegația națională română către împărat; se protestează împotriva unei noi împărțiri a teritoriului Transilvaniei și a formării unei Țări săsești; se cere o constituție transilvăneană bazată pe principiul egalității de drepturi a tuturor națiunilor și o dietă cu reprezentare proporțională.

284. *Viena, 31 decembrie 1850*. Delegația națională română la Viena către împărat; memoriu privind organizarea justiției Transilvaniei; aplicarea legilor generale austriece; reprezentarea românilor în toate forurile judecătorești; constituirea la Viena a unui senat judiciar românesc.

285. *Viena, 31 decembrie 1850*. Delegația națională română de la Viena către împărat; se cere scutirea de achitarea dărilor restante pe anii 1848—1849, scutirea preoților de capitație și acordarea unui împrumut din tezaurul statului pe seama națiunii române.

286. *[Alba Iulia, august-decembrie 1850]*. G. Popa către Georghe Barițiu; acuzația autorităților că românii urmăresc să instituie o guvernare proprie în Transilvania.

287. [Blaj, decembrie 1850]. Constantin Alutan către clerul român unit; se anunță numirea, la 18 noiembrie 1850, a lui Alex. Sterca Șuluțiu ca episcop; meritele sale pentru dieceză și națiune; se cere preoților să vestească poporului numirea sa.

288. [Sibiu, 1850]. Gavril Munteanu către fruntașii români brașoveni; necesitatea inițierii unor proteste ale românilor împotriva tuturor nedreptăților pe care le suferă; pasivitatea românilor poate fi folosită de regim împotriva lor înșși; schița argumentației unui protest românesc; prejudiciile care rezultă pentru români prin excluderea lor din forurile de decizie; arbitrariul funcționarilor maghiari și sași.

289. [Roșia, 1850]. Simion Balint către Leon Barițiu; necesitatea unor proteste hotărâte ale românilor împotriva tuturor nedreptăților pe care le suferă; planul înființării unei Academii românești de drept la Cluj.

290. Alțina [1850]. Locuitorii români din satul Alțina către guvernatorul Transilvaniei; cer amânarea plătirii dării împărătești, retragerea execuției militare trimise asupra lor din această cauză și stabilirea dreaptă a contribuției militare, în funcție de numărul familiilor săsești și românești.

291. Alțana [1850]. Obștea locuitorilor români din satul Alțana către inspectorul districtual; cere reprezentarea sa în organele de conducere săsești în aceeași proporție cu sașii.

292. Miercurea, [1850]. Locuitorii români din comuna Miercurea și mai mulți locuitori sași către autoritățile districtuale; se cere să se ia măsuri pentru o mai dreaptă împărțire a pământurilor comune și reprezentarea românilor în conducerea localității.

293. Satulung [1850]. Reprezentanții românilor din Satulung către Magistratul orașului Brașov; se dezvăluie ilegalitățile comise de către fostul jude maghiar și fostul notar sas al localității în anii 1848—1849 în privința socotelilor săsești; se cere sistarea obligațiilor bănești suplimentare impuse satului, trimiterea unei comisii imparțiale de anchetă și crearea posibilității controlului dregătorilor sătești de către comunitate.

294. Viena, 8 ianuarie 1851. Avram Iancu către George Barițiu; hotărârea lui Iancu de a milita pentru cauza națională; știri despre decorarea sa și a lui Alexandru Papiu Ilarian.

295. Viena, 9 ianuarie 1851. Alexandru Papiu Ilarian către corpul didactic și studenții Universității vieneze; pledoarie pentru dreptatea și libertatea națiunii române; credința și sacrificiile acesteia în 1848—1849; declară că va purta decorația dată de împărat dar o va înconjura cu un val de tristețe pentru suferințele românilor, desconsiderați și năpăstuiți.

296. Lugoj, 10 ianuarie 1851. Preotul Dimitrie Theodory către Ministerul cultelor; cere să se ia măsuri pentru a fi repus în funcția sa din care a fost suspendat pe nedrept; singura sa vină este că a luptat pentru apărarea drepturilor națiunii române și a bisericii sale; persecutarea preoților români de către ierarhia sârbească.

297. Viena, 16 ianuarie 1851. Reprezentanții națiunii române către împărat; precaritatea stării culturale a națiunii; se cere înființarea de către stat a unor școli de toate gradele și a unei universități românești.

298. Viena, 16 ianuarie 1851. Alexandru Sterca Șuluțiu către Capitlul blăjean; verificarea știrii privind arestarea și anchetarea unor fruntași politici și scop iar cazurile de acest fel să-i fie raportate; necesitatea înlăturării conflictelor religioase dintre uniți și ortodocși.

299. Cenade, 17 ianuarie 1851. Axente Sever către Ministerul de Interne; cere să înceteze supravegherea și urmărirea sa; explicații privind refuzul primirii decorației oferite, înainte ca poporul român să beneficieze de promisiunile

făcute de împărat; dezmințiri privind aserțiunile unor ziare germane privind acest refuz; citarea sa la Sibiu.

300. *Cenade, 17 ianuarie 1851.* Axente Sever către Delegația națională de la Viena; cere să se intervină la guvernul central pentru încetarea persecuțiilor la care este supus.

301. *Blaj, 27 ianuarie 1851.* Constantin Alutan către Alexandru Sterca Șuluțiu; arestarea și anchetarea unor conducători laici și preoți uniți după revoluție; eliberarea lor ca nevinovați; declară că nu se mai cunosc asemenea cazuri; comunică că s-au făcut demersuri pentru eliberarea celor doi preoți aflați în detenție; promite că se va proceda, cu tact, pentru înlăturarea certurilor religioase dintre uniți și neuniți.

302. *Zlatna, 30 ianuarie 1851.* Reprezentanții românilor din Zlatna către comisia de anchetă Nhalik; se propun modalitățile de despuăgubire a bunurilor Erariului pierdute cu ocazia jefuirii și incendierii localității, în 23 octombrie 1848; se pledează pentru acceptarea sumei de 40 000 florini, plătite în decurs de 30 de ani, cu participarea mai multor sate vecine.

303. *Viena, 2 februarie 1851.* Declarația dată de Avram Iancu la Prefectura poliției orașului Viena arătând cauzele pentru care refuză să primească decorația dată de împărat.

304. *Oradea, 10 februarie 1851.* Comitele suprem cesaro-crăiesc al distric-tului Bihor către episcopul greco-catolic Vasile Erdely; semnalează apariția unui pamflet la Paris care îndeamnă la răzvrătire împotriva autorităților constituite; solicită atenție și supraveghere față de răspândirea lucrării „România Viitoare”.

305. *Oradea, 17 februarie 1851.* Episcopul Vasile Erdely către clerul diecezan; se comunică ordinul autorităților imperiale privind confiscarea broșurii „România Viitoare”, scoasă la Paris de un grup de patrioți români.

306. *Sibiu, 18 februarie 1851.* Ludovic Wohlgemuth către populația din zona celor două regimente românești de graniță; se anunță că împăratul a ordonat desființarea celor două regimente românești de graniță; mulțumirea împăratului pentru serviciile aduse; se anunță că foștii grăniceri vor folosi munții și pădurile, în funcție de hotărârile organelor administrative civile; trecerea zonei de graniță sub administrația civilă.

307. *Viena, 21 februarie 1851.* Memoriu adresat de Avram Iancu împăratului, în numele comunelor Câmpeni, Sohodol, Bistra, Certeje, Secătura, Albac, Neagra, Scărișoara, Vidra de Sus și de Jos și Ponorel; se cere repuneră acestor comunități în proprietatea pădurilor din hotarele lor; argumente istorice ale drepturilor lor; obligațiile impuse de Fisc moților; sărăcia populației din zonă; apelul la spiritul de dreptate al împăratului, pentru repunerea comunelor în vechiul lor drept de proprietate.

308. *Năsăud, 23 februarie 1851.* Vicarul Macedon Pop către Iacob Mureșan; anunță trimiterea unui articol și a banilor adunați pentru *Reuniunea femeilor române din Brașov*; memoriul foștilor grăniceri către împărat, pentru alocarea fondului de montură în vederea înființării de școli; cumpărarea caselor erariale de către comună; arderea în timpul revoluției a arhivei Regimentului năsăudean și a arhivei Vicariatului.

309. *Viena, 23 februarie 1851.* Paul Dunca către Iacob Mureșan și George Barițiu; oportunitatea folosirii scrierii cirilice; recomandă redacției „Gazetei” adoptarea unei poziții conciliatoare între orientarea politică românească liberală și cea conservatoare; publicarea cuvântării studenților din Viena, adresată episcopului Șuluțiu; necesitatea unirii forțelor naționale; precauție în combaterea aserțiunilor ziarului „Reichszetiung” despre români; renunțarea la o administrație națională; dezbinarea religioasă a românilor; fricțiuni între Șuluțiu și Șaguna; activitatea delegației de la Viena; petiția privind înființarea unei facultăți juridice.

310. *Eucurești, 25 februarie 1851.* A. Danielopol către Iacob Mureșan; măsuri de precauție pentru trimiterea „Gazetei Transilvaniei” în Țara Românească, cu oclocirea cenzurii.

311. *Șimleul Silvaniei [25 februarie 1851].* Episcopul Alex. Sterca Șuluțiu către vicarul Constantin Alutan; anunță soirea sa la Șimleul Silvaniei și comunică demersurile pe care le-a făcut la Viena în interesul bisericii greco-catolice și a națiunii române.

312. *Blaj, 8 martie 1851.* Vasile Moldovan către comisarul Eduard Bach; motivează atitudinea românilor în 1848 prin credința lor față de împărat și dorința de libertate și existență națională; mulțumește în numele românilor pentru decorațiile acordate de împărat.

313. *Năsăud, 9 martie 1851.* Vicarul Năsăudului Macedon Pop către redactorul „Gazetei Transilvaniei”; acțiunile foștilor grăniceri năsăudeni în privința școlilor; situația lor materială; necesitatea înființării unor școli industriale.

314. *Viena, 14 martie 1851.* August Treboniu Laurian către George Barițiu; necesitatea întăririi delegației naționale de la Viena cu trimiși din toate regiunile locuite de români; atitudinea echivocă a consistoriului ortodox din Sibiu; necesitatea evitării discordiei naționale, datorită înființării mitropoliei unite; atitudinea publicistului Heinrich Schmidt; reluarea publicității la Viena pentru Sachsenland.

315. *Viena, 23 martie 1851.* August Treboniu Laurian către George Barițiu; știri despre guvernatorul Wohlgemuth; necesitatea unei acțiuni naționale unitare; pericolul dezbinării naționale prin înființarea episcopiilor greco-catolice de la Gherla și Lugoj; expedierea unor ziare; chestiunea intrării cărților din Principate în Transilvania; moartea episcopului sârb al Timișoarei; necesitatea apărării de către români a dreptului de alegere al episcopilor; atacuri sârbești împotriva lui Șaguna; combaterea unor atricole din unele ziare germane potrivnice românilor; memoriile românești pentru școli; denigrări asupra românilor.

316. *Sibiu, 24 martie 1851.* Generalul Kallian către comandantul districtului Alba Iulia; informații despre o prezumtivă răscoală a românilor din Transilvania; pregătirile adoptate pe tărâm militar de către autorități; situația politică a românilor transilvăneni; solicită supravegherea continuă și atentă.

317. *[Năsăud, martie 1851].* Memoriul comunelor fostului regiment năsăudean către împărat; medaliera steagurilor regimentului; menținerea, la Năsăud, a fostei școli militare; recunoașterea dreptului de proprietate a foștilor grăniceri asupra pământurilor și pădurilor folosite în trecut; acordarea unui ajutor bănesc din visteria statului; numirea de funcționari români.

318. *Brașov, 5 aprilie 1851.* Petiție a comunității românești din Brașov către Magistrat; se cer măsuri pentru repartizarea echitabilă a recruților pe națiuni.

319. *Brașov, 6 aprilie 1851.* Comunitățile românești din districtul Brașov către ministerul de interne; înaintează o plângere asupra modalităților de recrutare și a sistemului de impozitare.

320. *Brașov, 14 aprilie 1851.* Comunitatea românească din Brașov către Magistrat; cere să i se comunice oficial două ordine guberniale cu privire la amenzile impuse românilor pentru neprezentarea la recrutări.

321. *Brașov, 17 aprilie 1851.* Comunitatea românească din Brașov către ministerul de interne; cere să se revină asupra dispozițiilor de recrutare și de impozitare.

322. *Șimleul-Silvaniei, 20 aprilie 1851.* Episcopul Alex. Sterca Șuluțiu către episcopul Andrei Șaguna; reprobă disensiunile religioase care au avut loc între uniți și neuniți; promite că va face totul pentru evitarea lor; pledează pentru deplina unire în problemele politice.

323. *Sibiu, 24 aprilie 1851.* Pavel Vasici către George Barițiu; preparative pentru trimiterea unei noi delegații românești la Viena; disensiuni confesionale între ortodocși și uniți; circularul privind înființarea mitropoliei unite și a episcopioilor din Lugoj și Gherla; atitudinea calomnioasă a preotului unit din Sibiu față de ortodocși; necesitatea unirii politice a românilor; circularul gubernial privind trecerea de la o confesiune la alta; intenția unor comune de a reveni la ortodoxie; trimiterea unei comisii guberniale la Blaj; despre problema căsătoriilor mixte; atitudinea lui Șuluțiu față de ortodocși.

324. *Viena, 26 aprilie 1851.* August Treboniu Laurian către George Barițiu; predarea de către delegația națională a unor memorii ale românilor brașoveni la Minister în privința recrutării și a constituirii Camerei de comerț; dezvinovățiri ale lui Laurian la imputările lui Barițiu; cenzurarea „Gazetei”; știri din Viena; numirea noului guvernator al Transilvaniei; divergențele dintre prelații sârbi și episcopul Șaguna; necesitatea unei acțiuni naționale unitare; impunerea unor despăgubiri satelor din jurul Zlatnei.

325. [*Mihai Viteazul, aprilie 1851*]. Fragment din scrisoarea preotului Vasile Moldovan către delegația națională de la Viena; nedreptățile pe care le suferă românii din partea stăpânilor de moșii; excluderea lor din dregătoriile satești.

326. *Turda, 17 mai 1851.* Fragment din scrisoarea preotului Vasile Moldovan din comuna Mihai Viteazul către Alexandru Papiu Ilarian; năpăstuirile pe care le suferă românii din scaunul Arieșului din partea foștilor domni de pământ; date despre situația sătenilor din comuna Mihai Viteazul.

327. *Sibiu, 26 mai 1851.* Românii din Sibiu către episcopul Andrei Șaguna; își exprimă aprecierea pentru activitatea depusă de el pe țărâm bisericesc și politic.

328. *Viena, 1 iunie 1851.* Patriarhul Raiacici către consistoriul ortodox din Arad; anularea hotărârii consistoriului ca în biserica din Gaiu să se folosească limba română; se interzice consistoriului folosirea în viitor a literelor latine.

329. *Viena, 24 iunie 1851.* August Treboniu Laurian către George Barițiu; tergiversarea la Viena a deciziilor asupra Transilvaniei; investitura episcopului Alex. Sterca Șuluțiu; chestiunea separării ierarhice a românilor ortodocși de sârbi; atitudinea fermă a lui Șuluțiu în această chestiune; sosirea noului guvernator în Transilvania; memoriile românilor din Brașov; vânzarea unor tomuri din „Magazin istoric pentru Dacia”; Gimnaziul românesc din Brașov; necesitatea întocmirii de memorii și cereri în limba română; știri despre românii din Viena; organizarea judecătoriilor în Transilvania.

330. *Blaj, 31 iulie 1851.* Un corespondent din Blaj către redacția „Gazetei Transilvaniei”; știri privind încheierea anului școlar la Blaj; importanța folosirii limbii române în învățământ.

331. *Târgu Mureș, 22 august 1851.* Ion Mărgineanu către redacția „Gazetei Transilvaniei”; apariția lucrării lui Alex. Papiu Ilarian; *Istoria românilor din Dacia Superioară*; necesitatea aprofundării istoriei în scopul întăririi conștiinței naționale.

332. *Sibiu, 26 august 1851.* Comitele sașilor, Salmen, către Magistratul din Brașov; ordonă să se împiedice amestecul preoților români în probleme politice și juridice care depășesc competența lor.

333. *Brașov, 1 septembrie 1851.* Actul de fundație a Gimnaziului românesc ortodox din Brașov, încheiat de reprezentanții bisericii Sf. Nicolae și ai bisericii Sfântei Adormiri din Cetate.

334. *Blaj, 2 septembrie 1851.* Ioan Groze către Alexandru Papiu Ilarian; felicitări pentru cartea sa *Istoria românilor din Dacia Superioară*; importanța sa națională; informații privind achitarea unor drepturi bănești; informații privitoare la situația din Blaj; prestigiul de care se bucură Bărnuțiu în Transilvania; cere să trimită la Blaj exemplare din Istoria lui.

335. *Mediaș, 14 septembrie 1851.* Ștefan Moldovan către Iacob Mureșan; date despre situația românilor din Pământul Crăiesc.

336. *Sibiu, 17 septembrie 1851.* Pavel Vasici către Iacob Mureșan; ajutorul dat de *Reuniunea Femeilor din Brașov*, unor orfane; călătoria lui Andrei Șaguna la Cernăuți, pentru a se întâlni cu monarhul; vizita episcopului Șuluțiu în Sibiu.

337. *Roșia, 26 septembrie 1851.* Simion Balint către Alexandru Papiu Ilarian; relatări privind măsurile autoritare ale administrației; înștiințează despre *vinderea Istoriei* lui și a *Documentelor*, publicate de August Treboniu Laurian; știri despre dările stabilite de autorități.

338. *Viena, 18 octombrie 1851.* Al. Papiu Ilarian către Ion Cristian; cere să-i furnizeze date despre activitățile naționale ale românilor orădeni, laici și ecleziașici; proclamațiile episcopului Vasile Erdely.

339. *Viena, 12 octombrie 1851.* August Treboniu Laurian către Timotei Cipariu; cere să se facă demersuri pentru numirea unor profesori români la Liceul piarist din Cluj.

340. *Sibiu, 22 noiembrie 1851.* Generalul maior Chavanne către oficiul militar cercual din Brașov; în urma plângerilor repetate ale comunității românești din Brașov dă instrucțiuni cu privire la modul de recrutare și impuneri.

341. *Cluj, 5 decembrie 1851.* Ioan Fekete Negruțiu către Timotei Cipariu; îl roagă să reia tipărirea „Organului Național”.

342. *Oradea, 7 decembrie 1851.* Comitele suprem cesaro-regesc al districtului Bihor către episcopul Erdely; cercetarea convertirii mai multor preoți greco-catolici la religia ortodoxă în timpul revoluției; dispoziții ca investigația să fie executată precis și rapid; se cere ca episcopul să ajute pe cei în cauză pentru îndeplinirea misiunii.

343. *Nocrich, [7 decembrie] 1851.* Comunitatea românească din Nocrich către Andrei Șaguna; se descriu demersurile făcute de românii de aici pentru a fi egali îndreptățiți cu sașii; cere să se intervină la forurile în drept pentru a putea beneficia și ea de bani din fondurile comunale, în vederea ridicării unei școli.

344. *Sibiu, 18 decembrie 1851.* Pavel Vasici către Iacob Mureșanu; despre donațiile bănești făcute pentru *Reuniunea femeilor române din Brașov* și abonamentele pentru „Gazeta Transilvaniei”; se menționează intervenții la monarh în favoarea națiunii române; Nădasdy Ferencz se arată binevoitor față de români.

345. *Mediaș, 23 decembrie 1851.* Raport al protopopului Mediașului, Ștefan Moldovan, către episcopul A. Sterca Șuluțiu; expune pe larg situația românilor greco-catolici, a școlilor și bisericilor lor pe teritoriul eparhiei sale.

346. *Blaj, 25 decembrie 1851.* Paul Kerekes către Iacob Mureșan; necesitatea înlocuirii slovelor cu litere; rolul liceului din Brașov în ridicarea cultură a națiunii.

347. *Siciu, [1851].* Ioan Dragoș către Alexandru Sterca-Șuluțiu; despre uzurparea dreptului satului Siciu asupra unei păduri; arestarea sa de către comisarul cercual; declarația sa i-a fost smulsă prin intimidare; cere episcopului să intervină pentru apărarea preoților și prestigiului lor în fața poporului.

348. [București], 1851. Actul de instituire a unor premii pentru lucrări de istoria românilor, dicționare și culegeri bibliografice.

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Introducere la volumul I	7
Notă asupra ediției	21
Lista abrevierilor	24
Lista regestelor	26
Documente	55
Indice onomastic și toponimic	605